Jormanainen, Maija

Kaksoisolennaisuus kestävyysraportoinnissa

Laskentatoimen ja rahoituksen akateeminen yksikkö
Talousoikeuden pro gradu -tutkielma
Kauppatieteiden maisteri

Vaasa 2025

VAASAN YLIOPISTO
Laskentatoimen ja rahoituksen akateeminen yksikkö
Tekijä: Jormanainen, Maija
Tutkielman nimi: Kaksoisolennaisuus kestävyysraportoinnissa
Tutkinto: Kauppatieteiden maisteri
Oppiaine: Talousoikeus
Työn ohjaaja: Pekka Vainio
Valmistumisvuosi: 2025 **Sivumäärä:** 80

TIIVISTELMÄ:
Tässä tutkielmassa tarkastellaan CSRD-kestävyysraportointidirektiiviä ja ESRS-standardeja noudattavaa kestävyysraportointia ja sen osana toteutettavaa kaksoisolennaisuusanalyysia. Tutkielmassa selvitetään, miten kaksoisolennaisuusanalyysi tulisi toteuttaa sääntelyä noudattaen. Samalla tutkitaan kaksoisolennaisuusanalyysia ohjaavan säätelyn ja ei-velvoittavien ohjeiden tulkinnanvaraisuutta ja sen vaikutusta kestävyysraportointiin. Tutkielmassa tarkastellaan myös kestävyysraportoinnin ja kaksoisolennaisuusanalyysin tavoitteita, sekä selvitetään, miten kaksoisolennaisuusanalyysi palvelee kestävyysraportointia. Tutkielmassa selvitetään kaksoisolennaisuusanalyysin ja kestävyysraportoinnin tavoitteiden yhteyttä kestävän kehityksen ja vihreän siirtymän tukemiseen.

Kaksoisolennaisuusanalyysin määritelmää ja menetelmää tutkitaan lainopillisin menetelmin tarkastelemalla siihen liittyvää lainsäädäntöä. Tukea sääntelyn tulkintaan haetaan ESRS-kestävyysraportointistandardien valmistelusta vastanneen EFRAG:n ei-velvoittavista ohjeista. Kestävyysraportoinnin ja kaksoisolennaisuusanalyysin tavoitteita tarkastellaan tekemällä johtopäätöksiä niiden tarkoituksesta kestävän kehityksen edistäjänä.

Tutkielman johtopäätöksenä todetaan, että kaksoisolennaisuusanalyysi on mahdollista toteuttaa sääntelyä noudattaen niin, että se palvelee analyysin tavoitteita. Analyysi voidaan kiteyttää neljään vaiheeseen, jotka ovat arvoketjun ja sidosryhmien määrittely, kestävyysseikkojen kartoitus sidosryhmävuorovaikutus huomioiden, olennaisuuden arviointi sekä raportointi ja seuranta. Sääntely tarjoaa raportoivalle yritykselle jonkin verran vapauksia analyysin toteuttamiseen. Tulkinnanvaraisuutta sääntelyyn voi aiheuttaa etenkin tiettyjen termien määrittelyn puute, sekä vapaus määrittää kaksoisolennaisuusanalyysin arviointiasteikko ja olennaisuusraja yrityksen haluamalla tavalla.

Kestävyysraportoinnin keskeisin tavoite todetaan olevan informaation tuottaminen yrityksen kestävyysaiheista sidosryhmien päätöksenteon tueksi. Kaksoisolennaisuusanalyysi palvelee kestävyysraportoinnin tavoitetta määrittämällä olennaiset kestävyysaiheet, joista yrityksen tulee raportoida. Sidosryhmien osallistaminen analyysin tekemiseen tukee tämän tavoitteen saavuttamista. Kestävyysraportoinnin ja kaksoisolennaisuusanalyysin tärkein yhteinen tavoite todetaan olevan kestävän kehityksen edistäminen ja vihreän siirtymän tukeminen. Kestävyysraportoinnin ja kaksoisolennaisuusanalyysin yhteys kestävään kehitykseen toteutuu rahoitusmarkkinoiden kestävien päätöksien kautta.

AVAINSANAT: kestävyysraportointi, kaksoisolennaisuus, kestävyysraportointidirektiivi, kestävyysraportointistandardit, CSRD, ESRS, kestävä kehitys

Sisällys

1 Johdanto 7

1.1 Tutkimuskysymys ja rajaukset 10

1.2 Tutkimusmenetelmä 12

1.3 Tutkimuksen rakenne 12

2 Kestävyysraportointi 14

2.1 Kestävyysraportoinnin sääntelykehys 15

2.2 Kestävyysraportin sisältövaatimukset 20

2.2.1 ESRS-standardien rakenne ja sitovuus 21

2.2.2 Kestävyysraportin rakenne 25

3 Kaksoisolennaisuusanalyysi 29

3.1 Kaksoisolennaisuuden määritelmä 32

3.2 Analyysin lähtökohdat 34

3.2.1 Arvoketjun tunnistaminen 34

3.2.2 Sidosryhmävuorovaikutus 36

3.3 Kestävyysseikkojen kartoitus 38

3.4 Olennaisuuden arviointi 41

3.4.1 Vaikutuksen olennaisuus 41

3.4.2 Taloudellinen olennaisuus 50

3.5 Raportointi ja seuranta 55

3.6 Kaksoisolennaisuusanalyysin erityispiirteet 57

4 Kestävyysraportoinnin ja kaksoisolennaisuusanalyysin tavoitteet 63

4.1 Kestävyysraportoinnin tavoitteet 63

4.2 Kaksoisolennaisuusanalyysin tavoitteet 65

4.3 Kestävän kehityksen tukeminen 67

5 Johtopäätökset 70

5.1 Tulkinnanvaraisuus kaksoisolennaisuusanalyysissa 71

5.2 Tutkimuskysymyksiin vastaaminen 73

5.3 Jatkotutkimusedellytykset 76

Lähteet 77

Virallislähteet 80

Kuviot

Kuvio 1. Kaksoisolennaisuus. 33

Kuvio 2. Kestävyysraportoinnin, kaksoisolennaisuusanalyysin ja kestävän kehityksen välinen suhde. 75

Taulukot

Taulukko 1. Kestävyysraportin rakenne (mukaillen kestävyysraportointistandardien (EU) 2023/2772 Lisäys D taulukkoa). 25

Taulukko 2. Otos ESRS-standardin esittämistä kestävyysseikoista (mukaillen kestävyysraportointistandardien (EU) 2023/2772 ESRS 1 AR 16 taulukkoa). 27

Taulukko 3. Olennaisuuden määrittely erilaisille vaikutuksille. 44

Taulukko 4. Vaikutuksen olennaisuuden pisteytys (mukaillen EFRAG, 2022, s. 14–15). 45

Taulukko 5. Mahdollisen vaikutuksen toteutumisen todennäköisyys. 48

Taulukko 6. Negatiivisen vaikutuksen olennaisuuden raja-arvot (mukaillen EFRAG, 2022, s. 15). 49

Taulukko 7. Positiivisen vaikutuksen olennaisuuden raja-arvot 49

Taulukko 8. Esimerkki taloudellisen olennaisuuden pisteytyksen määrittelystä. 53

Taulukko 9. Taloudellisen vaikutuksen olennaisuuden raja-arvot. 54

Lyhenteet

AR	Application Requirement (soveltamisvaatimus)
CSRD	Corporate Sustainability Reporting Directive (kestävyysraportointidirektiivi)
DMA	Double Materiality Assessment (kaksoisolennaisuusanalyysi)
DP	Data Point (tietopiste)
DR	Disclosure Requirement (tiedonantovaatimus)
EFRAG	European Financial Reporting Advisory Group
EU	Euroopan unioni
ESG	Environmental, Social, Governance (ympäristö, yhteiskunta, hallinto)
ESRS	European Sustainability Reporting Standards (kestävyysraportointistandardit)

GRI	Global Reporting Initiative
IRO	Impacts, Risks, Opportunities (vaikutukset, riskit, mahdollisuudet)
KRT	Kestävyysraportointitarkastaja
MDR	Minimum Disclosure Requirement (vähimmäistiedonantovaatimus)
NFRD	Non-financial Reporting Directive
PIE-yhteisö	Public Interest Entity
SFDR	Sustainable Finance Disclosure Regulation
TCFD	Task Force on Climate-related Financial Disclosure

1 Johdanto

Kestävä kehitys ja kestävyys tarkoittavat toimintaa, joka kattaa tämänhetkisen tarpeen, mutta ei vaaranna tulevien sukupolvien mahdollisuuksia omien tarpeidensa täyttämiseen. Liike-elämässä kestävyyttä kuvataan kolmella teemalla, jotka ovat ympäristövastuu, sosiaalinen vastuu sekä hyvä hallintotapa. Näiden teemojen englanninkieliset sanat Environmental, Social ja Governance muodostavat yleisesti kestävyyttä kuvaavan lyhenteen ESG. Vastuullisuus ja vastuullinen yritystoiminta tarkoittaa näiden kolmen teeman sekä yrityksen omien arvojen huomioimista lainsäädännön ohella. Vastuullisuuden ajatellaan usein heijastelevan yrityksen arvoja, kun taas kestävyys ottaa huomioon myös tieteeseen perustuvia faktoja kestävyydestä ja maapallon kantokyvystä. Usein kestävyys hahmotetaan YK:n asettamien kestävän kehityksen tavoitteiden kautta. Termejä vastuullisuus ja kestävyys käytetään kuitenkin usein synonyymeina, eikä terminologia ole niiden osalta vielä jäsentynyttä.[1]

Talouden siirtymistä kohti ekologisuutta ja kestävyyttä kutsutaan vihreäksi siirtymäksi. Luonnonvarojen ylikulutukseen perustuva talouskasvu ei ole kestävää, eikä sitä voida toteuttaa loputtomasti. Luontokato ja ilmastonmuutos aiheuttavat taloudelle merkittäviä kustannuksia. Vihreän siirtymän tarkoitus on parantaa ympäristön tilaa sekä hillitä kasvihuonekaasupäästöjä ja sitä kautta ilmastonmuutosta. Siirtymän keskeisenä tavoitteena on korvata fossiiliset polttoaineet puhtailla energiaratkaisuilla. Luontokadon pysäyttämisellä ja ilmastonmuutokseen sopeutumisella sekä sen hillitsemisellä on merkittävä vaikutus talouden kestävyyteen sekä ympäristön ja tulevien sukupolvien hyvinvointiin.[2]

Yritykset raportoivat vastuullisesta toiminnastaan osana maineenhallintaan ja brändiin liittyvää viestintää sekä tarjotakseen tietoa sidosryhmilleen. Yritysten vastuullisuustyö on murroksessa lainsäädännön ja sidosryhmien odotusten muuttuessa. Tiukentuva ja

[1] Sivola ja muut 2025, luvut 1.2.1–1.2.2
[2] Ympäristöministeriö n.d.

muutoksessa oleva lainsäädäntö asettaa yrityksille velvollisuuksia raportoida kestävyystiedoistaan määrämuotoisemmin ja aiempaa tarkemmalla tasolla. Sijoittajat, asiakkaat ja liiketoimintakumppanit ovat yhä tietoisempia vastuullisuusteemoista, kuten ilmastonmuutoksen tuomista haasteista, ja he kiinnittävät päätöksissään huomiota vastuullisuuteen aiempaa enemmän.

Aiemmin yritysten vastuullisuusraportointi keskittyi paljolti maineenhallintaan, brändin tukemiseen ja vastuullisuuden hyödyntämiseen markkinointiviestinnässä. Nykyään vastuullisuus on tuotava tiiviiksi osaksi yritysten strategiaa, riskienhallintaa ja valvontaprosesseja, mikä muuttaa myös vastuullisuustyötä yritysten sisällä. Aiemmin viestintälähtöisen vastuullisuusraportin korvaa hiljalleen taloudelliseen raportointiin integroituva kestävyysraportti. Samalla vastuullisuus tulee yhä tiiviimmäksi osaksi yritysten päätöksentekoa ja liiketoimintaa.

EU:ssa yhteiskunnan vihreää siirtymää pyritään ajamaan eteenpäin rahoitusmarkkinoiden kautta, joilla on keskeinen rooli kestävyystavoitteiden saavuttamisessa. Etenkin yritysrahoituksen ratkaisut ovat tärkeässä asemassa. Suomessa nopeasti yleistyneet niin sanotut vihreät lainat kannustavat yrityksiä vastuullisuustavoitteiden saavuttamiseen lupaamalla lainalle pienempää korkomarginaalia esimerkiksi kasvihuonekaasupäästöjen vähenemistavoitteiden saavuttamisesta. [3] Kestävyysraportoinnin yleistyminen ja muuttuminen määrämuotoisemmaksi ja läpinäkyvämmäksi voi tällöin tarjota yrityksille mahdollisuuden saada rahoitusta edullisimmilla ehdoilla. Käytännössä rahoitusmarkkinat toimivat vihreän siirtymän ajurina siten, että suoriutuakseen itse kestävyysraportointisääntelyn asettamista velvoitteista, kuten kasvihuonekaasupäästöjen vähennystavoitteista, rahoituslaitosten on kohdennettava rahoitusta kestäviin kohteisiin. Voidakseen tehdä niin, tarjolla on oltava luotettavaa informaatiota yritysten kestävyystiedoista.

[3] Silvola ja muut 2025, luku 1.1.3

ESG-tietoja on jo jonkin aikaa huomioitu myös sijoitustoiminnassa ja ESG:n yhteys taloudelliseen menestykseen pitkällä aikavälillä on löydetty. Vihreät joukkovelkakirjat ovat vakiintuneet vaikuttavuussijoittamisen keinona. [4] Vaikuttavuussijoittamisella tarkoitetaan sijoitustoimintaa, jossa tavoitellaan taloudellisen tuoton lisäksi yhteiskunnallista tai ympäristöön kohdistuvaa vaikuttavuutta [5]. Kestävän kehityksen haasteet ja ympäristön ja yhteiskunnan globaalit ongelmat, kuten ilmastonmuutos, resurssien saatavuushaasteet sekä sosiaaliset ongelmat, kuten köyhyys ja työttömyys ovat herättäneet halua synnyttää uusia vastuullisia toimintamalleja ja liiketoimintaa. Tämä muutos tarjoaa mahdollisuuksia myös uudenlaiselle sijoitustoiminnalle, jossa vastuullisuus on osana sijoituspäätöksiä tuotto-odotusten rinnalla.[6] Samalla sijoittajien näkökulmasta tuotettavan läpinäkyvän ja luotettavan kestävyysinformaation merkitys kasvaa.

Kestävyysraportointi ei ole Suomessa uusi yritysmaailman ilmiö, mutta sen toteuttaminen määrämuotoisena lainsäädännön velvoitteiden mukaisesti on. Suomessa ensimmäiset yritykset ovat julkaisseet vapaaehtoisia ympäristöraporttejaan jo 1970-luvulla. Kuitenkin raportointi alkoi yleistyä vasta 2000-luvulla. Alkujaan yhteiskuntavastuuraportin nimellä kulkenut raportti muuttui hiljalleen vastuullisuusraportiksi ja kestävyysraportista alettiin puhua EU-lainsäädännön myötä.[7] Nykyisin kestävyysraportointidirektiivi CSRD (Corporate Sustainability Reporting Directive, (EU) 2022/2464) velvoittaa tiettyjä yrityksiä julkaisemaan toimintakertomuksensa yhteydessä kestävyysraportin, jossa yritys esittää keskeiset tiedot vaikutuksistaan ympäristöön ja yhteiskuntaan sekä omasta hallinnostaan, eli ESG-seikoista[8].

[4] Silvola ja muut 2025, luku 1.1.3
[5] Sitra 2017, s. 4
[6] Sitra 2017, s. 6
[7] Silvola ja muut 2025, luku 2.1.3
[8] Kaisanlahti 2024, s. 807

Tämän tutkielman tavoitteena on antaa tietoa kestävyysraportointidirektiivi CSRD:n mukaisesta kestävyysraportoinnista keskittyen kaksoisolennaisuusanalyysiin, joka määrittää ESRS-standardeja (European Sustainability Repoting Standards) noudattavan kestävyysraportoinnin sisällön. ESRS-standardit eli asetus (EU) 2023/2772 on ohjeistus siitä, miten yritysten tulee raportoida kestävyystiedoistaan noudattaessaan CSRD-kestävyysraportointidirektiiviä. Suuret yritykset ovat julkaisseet tämän lainsäädännön mukaiset kestävyysraporttinsa tilikauden 2024 tiedoista vuonna 2025 hallituksen toimintakertomuksensa ja tilinpäätöksensä yhteydessä. Keskittyessään tähän tuoreeseen kestävyysraportointisääntelyyn tutkielman aihe on hyvin ajankohtainen.

1.1 Tutkimuskysymys ja rajaukset

Tässä tutkielmassa tarkastellaan kestävyysraportointia, siihen vaikuttavaa sääntelyä ja ohjeistuksia sekä sääntelyn vaikutusta kestävyysraportin sisältöön. Tutkielmassa syvennytään tarkemmin kaksoisolennaisuusanalyysiin, joka määrittelee yritykselle olennaiset kestävyysaiheet, joista sen tulee raportoida ESRS-standardien mukaisesti. Tutkielmassa selvitetään, miten ja minkälaiseen ohjeistukseen perustuen kaksoisolennaisuusanalyysi tulisi toteuttaa. Tavoitteena on selvittää, onko kaksoisolennaisuusanalyysin toteutusta koskeva ohjeistus yksiselitteistä, vai onko siinä tilaa tulkinnanvaraisuudelle. Mikäli tulkinnanvaraisuutta on, tutkielmassa selvitetään, minkälaisia vaikutuksia siitä aiheutuu yritysten kestävyysraportointiin.

Tutkielmassa tarkastellaan myös kestävyysraportoinnin ja kaksoisolennaisuusanalyysin tavoitteita sekä selvitetään, miten kaksoisolennaisuusanalyysin palvelee kestävyysraportointia. Lisäksi tutkitaan, miten kestävyysraportoinnin ja kaksoisolennaisuusanalyysin tavoitteet ovat yhteydessä kestävän kehityksen ja vihreän siirtymän tukemiseen. Tämän tarkoituksena on tutkia kaksoisolennaisuusanalyysin tarkoituksenmukaisuutta kestävyysraportoinnin lähtökohtana sekä laajemmin kestävyysraportoinnin perimmäistä tarkoitusta.

Tutkielman tutkimuskysymyksiä on kaksi:

1. Miten kestävyysraportoinnin kaksoisolennaisuusanalyysi tulisi toteuttaa sääntelyä noudattaen?
2. Miten kaksoisolennaisuusanalyysi palvelee kestävyysraportoinnin tavoitteita?

Helmikuussa 2025 Euroopan komissio julkaisi Green Omnibus-aloitteen, jonka tavoitteena on keventää kestävyysraportointivelvoitteita osana EU:n kilpailukykystrategiaa. Toteutuessaan Omnibus-aloite muuttaisi jo voimassa olevaa kestävyysraportointiin liittyvää sääntelyä muun muassa siirtämällä raportointivaateiden käyttöönottoaikataulua yrityksille, jotka ovat tällä hetkellä CSRD:n soveltamisalan piirissä sekä muuttamalla raportointivelvollisuuden raja-arvoja, jolloin velvoite koskisi pienempää joukkoa yrityksiä.[9] Huhtikuussa 2025 Omnibus-aloitteesta hyväksyttiin niin sanottu Stop-the-clock -ehdotus, jonka mukaisesti CSRD:n mukaisen raportointivelvollisuuden aloittamista lykätään kahdella vuodella eteenpäin alkuperäisestä aikataulusta niiden yritysten osalta, jotka eivät vielä ole aloittaneet raportointia [10] Yritykset, jotka ovat jo julkaisseet ensimmäisen raporttinsa, jatkavat kestävyysraportointia. Heinäkuussa 2025 Euroopan komissio hyväksyi Omnibus-aloitteeseen liittyvän Quick fix -ehdotuksen, joka tarjoaa jo kestävyysraportoinnin piirissä oleville yritykselle mahdollisuuksia käyttää siirtymäsäännöksiä eli lykätä raportointivelvollisuuttaan tietyistä kestävyysraportin aihekokonaisuuksista[11].

Tämän tutkielman kirjoittamishetkellä Omnibus-aloite on osittain edelleen lainsäätäjien käsiteltävänä, jolloin tässä tutkielmassa ei huomioida sen tuomia mahdollisia muutoksia kestävyysraportointiin tai kaksoisolennaisuuteen. Vaikka Omnibus-aloite toisi merkittäviä muutoksia kestävyysraportoinnin sääntelyyn, tämänhetkisen ehdotuksen mukaan CSRD-direktiiviä sekä sen velvoittamaa kestävyysraportointia ja kaksoisolennaisuusanalyysia ei olla kokonaan poistamassa, ja tietyt raja-arvot täyttävät

[9] Holmström ja muut 2025
[10] Euroopan unionin neuvosto 2025
[11] Euroopan komissio 11.7.2025

yritykset tulisivat edelleen olemaan raportointivelvollisuuden piirissä[12]. Siksi tämän tutkielman aihe pysyy ajankohtaisena ja koskettaa edelleen ainakin suurimpia yrityksiä Omnibus-aloitteesta huolimatta.

1.2 Tutkimusmenetelmä

Tutkielmassa tutkimusmenetelmänä käytetään lainopillista eli oikeusdogmaattista menetelmää, jossa tutkimuksen kohteena on voimassa oleva oikeus ja muut oikeuslähteet[13]. Tutkielmassa etsitään vastauksia tutkimuskysymykseen kaksoisolennaisuusanalyysin toteutustavasta tulkitsemalla asetuksen (EU) 2023/2772 määrittämiä ESRS-kestävyysraportointistandardeja keskittyen kaksoisolennaisuusanalyysiin. Lisäksi tutkimuslähteenä käytetään kestävyysraportointistandardien laadinnasta vastanneen tahon, EFRAG:n (European Financial Reporting Advisory Group), julkaisemia ei-velvoittavia ohjeita.

1.3 Tutkimuksen rakenne

Tämän tutkielman rakenne noudattelee maatuskamallia, jossa teoreettinen tietoperusta kulkee työn mukana käsittely- eli sisältöluvuissa. Tutkielma jakaantuu mallin mukaisesti johdantoon, sisältölukuihin sekä johtopäätöksiin/pohdintaan. Tutkimuskysymyksiin vastataan työn sisältöluvuissa sekä johtopäätöksissä.[14]

Tämä tutkielma koostuu viidestä pääluvusta, joista ensimmäinen johdattelee aiheeseen sekä esittelee tutkimuskysymykset ja rajaukset. Johdanto-luvun tavoitteena on tarjota lukijalle riittävät taustatiedot tutkielman aihepiiristä. Seuraava pääluku, Kestävyysraportointi, esittelee kestävyysraportointidirektiiviä (CSRD) noudattavan

[12] Holmström ja muut 2025
[13] Hirvonen 2011, s. 21–23
[14] Airaksinen 2020, luku 1.4

kestävyysraportoinnin pääpiirteet, raportointiin velvoittavan lainsäädännön ja sen taustan sekä raportointia ohjaavat ESRS-kestävyysraportointistandardit. Kestävyysraportointistandardeja käsittelevä luku tarjoaa pohjatiedot kolmannelle pääluvulle, joka käsittelee kaksoisolennaisuusanalyysia. Tässä pääluvussa keskitytään kestävyysraportoinnin sisällön määrittelevän kaksoisolennaisuusanalyysin määrittelyyn, tarkoitukseen ja toteutustapaan. Tutkielman kolmas pääluku vastaa kaksoisolennaisuusanalyysia koskevaan tutkimuskysymykseen. Neljännessä pääluvussa käsitellään kestävyysraportoinnin ja kaksoisolennaisuuden tavoitteita ja vastataan niitä koskevaan tutkimuskysymykseen. Viimeinen pääluku kokoaa yhteen tutkielman kirjoittamisen yhteydessä syntyneet johtopäätökset.

2 Kestävyysraportointi

Kestävyysraportoinnilla tarkoitetaan CSRD-kestävyysraportointidirektiivin mukaista säänneltyä ja määrämuotoista raportointia yritysten kestävyystiedoista eli siitä, miten yrityksen toiminta vaikuttaa ympäristöön ja yhteiskuntaan ja miten se hoitaa hallintoaan[15]. Nykyinen kestävyysraportointisääntely perustuu vahvasti jo olemassa oleviin vapaaehtoisesti noudatettaviin kestävyysraportointistandardeihin ja -viitekehyksiin. Näistä tunnetuin on GRI-raportointistandardi (Global Reporting Initiative), jonka tavoitteena on tarjota yhtenäinen viitekehys ja listata erilaisia ESG-teemoja helpottamaan yritysten kestävyystiedoista raportoimista tilinpäätösraportointia vastaavalla tavalla.[16] Jo vuonna 1997 perustettu GRI on vaikuttanut merkittävästi kestävyystietoja koskevien raportointikäytäntöjen muotoutumiseen[17]. Vapaaehtoisista raportointiviitekehyksistä on viime aikoina yleistynyt myös TCFD (Task Force on Climate-related Financial Disclosure), jossa korostuu yrityksen toimintaan taloudellisesti vaikuttavat ilmastoriskit GRI:n keskittyessä laajempaan kestävyysinformaatioon.[18]

Yrityksen motiivi vastuullisesta toiminnastaan raportoimiseen keskittyy yhä useammin taloudellisiin syihin, kuten riskienhallintaan sekä vastaamiseen lainsäädännön sekä sidosryhmien vaatimuksiin. Kestävyysraportointia voidaan käyttää työaluna riskien ja negatiivisten vaikutusten tunnistamiseen sekä niiden minimoimiseen erilaisten hallintakeinojen ja toimintaperiaatteiden kautta. Kestävyysraportointi ja vastuullinen liiketoiminta voivat tarjota myös uusia liiketoimintamahdollisuuksia sekä strategista kilpailuetua. Kestävyysraportointi toimii lisäksi maineenhallinnan työkaluna ja etenkin raportoimatta jättäminen voi vaikuttaa maineen menetykseen.[19]

[15] Niskala & Palmuaro 2023, s. 13
[16] Silvola ja muut 2025, luku 2.1.3
[17] Niskala & Palmuaro 2023, s. 15–16
[18] Silvola ja muut 2025, luku 2.1.3
[19] Silvola ja muut 2025, luku 2.1.1

2.1 Kestävyysraportoinnin sääntelykehys

Kestävyysraportointidirektiivin (CSRD) ja sen kansallisen toimeenpanon mukaisesti tietyt yritykset ovat velvollisia sisällyttämään hallituksen toimintakertomukseensa kestävyysraportin, jossa yritys antaa tietoa sille olennaisista kestävyysteemoista liittyen ympäristöön, yhteiskuntaan ja hallintotapaan [20] . Tässä luvussa käsitellään CSRD-kestävyysraportointidirektiivin ja sen kansalliseen toimeenpanon lähtökohtia.

Ennen kestävyysraportointidirektiivin (CSRD) voimaantuloa yleisen edun kannalta merkittävät yhteisöt, eli PIE-yhteisöt, jotka työllistävät keskimäärin yli 500 henkilöä olivat velvollisia raportoimaan kestävyystiedoista muiden kuin taloudellisten tietojen raportointia koskevan direktiivin (NFRD) (2014/95/EU) mukaisesti. Kestävyystiedoista tuli raportoida osana hallituksen toimintakertomusta tai muussa hallituksen hyväksymässä raportissa. Raportille ei vaadittu varsinaista varmennusta, mutta tilintarkastajan tuli varmistaa, että tiedot on annettu ja ne ovat yhteneviä tilinpäätöksen tietojen kanssa.[21] Vuonna 2014 julkaistu NFRD-direktiivi muutti tilinpäätösdirektiivin (2013/23/EU) vaatimuksia. Huolimatta lisääntyneestä raportointivelvollisuudesta NFRD-direktiivi antoi yrityksille mahdollisuuden raportoida kestävyystiedoistaan joustavasti ilman velvoittavia tiedonantovaatimuksia tai standardeja keskittyen niihin asioihin, joita yritykset arvioivat hyödyllisimmiksi.[22]

Vastatakseen ilmastonmuutoksen haasteisiin Euroopan komissio käynnisti joulukuussa 2019 Euroopan vihreän kehyksen ohjelman (Green Deal), jonka tavoitteena on tehdä EU:n taloudesta kilpailukykyinen, moderni ja resurssitehokas. Ohjelma pyrkii talouskasvuun ilman resurssien käytön lisäämistä ja tavoitteena on saavuttaa EU:n hiilineutraalius vuoteen 2050 mennessä. Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2021/1119 tekee ilmastoneutraaliuden tavoitteesta sitovan. Vihreän kehyksen ohjelman

[20] Kaisanlahti 2024, s. 807
[21] Niskala & Palmuaro 2023, s. 20
[22] Euroopan parlamentti 2021

tavoitteena on myös suojella luonnonpääomaa sekä ihmisten terveyttä ja hyvinvointia ympäristöön liittyviltä riskeiltä ja vaikutuksilta.[23]

Osana vihreän kehyksen ohjelmaa joulukuussa 2022 annettu EU:n kestävyysraportointidirektiivi CSRD (EU) 2022/2464 asettaa tietyille yrityksille vaatimuksia raportoida kestävyystiedoistaan liittyen ympäristöön, yhteiskuntaan ja hyvään hallintotapaan [24] . Kestävyysraportointidirektiivi (CSRD) korvasi muun kuin taloudellisen tiedon raportointia koskevan direktiivin (NFRD) (2014/95/EU) [25] . Kestävyysraportointidirektiivin soveltamisalan piirissä olevat yritykset ovat velvollisia sisällyttämään toimintakertomukseensa kestävyysselvityksen, joka kuvaa yrityksen vaikutuksia kestävyysseikkoihin sekä kestävyysseikkojen vaikutusta yrityksen kehitykseen, tulokseen ja asemaan[26].

CSRD-kestävyysraportointidirektiivin tarkoitus on korjata aiemmin voimassa olleen sääntelyn puutteita liittyen kestävyystietojen raportointiin. Tavoitteena on lisätä rahoitusmarkkinoiden saataville luotettavaa ja vertailukelpoista tietoa yritysten vaikutuksista ympäristöön, yhteiskuntaan ja hallintoon, jolloin rahoitusta voidaan ohjata tukemaan vihreää siirtymää kohti hiilineutraalia yhteiskuntaa. [27] Kestävyysraportointi lisää luotettavien ja vertailukelpoisten kestävyystietojen saatavuutta markkinoilla ja siten vastaa paremmin rahoitusmarkkinoiden ja muiden sidosryhmien tarpeisiin. Kestävyysraportoinnilla odotetaan olevan myönteisiä vaikutuksia raportoivien yritysten rahoituspäätöksiin, sillä kestävyystiedot vaikuttavat enenevissä määrin sijoitus- ja rahoituspäätöksiin sekä yhteistyökumppaneiden valintaan. [28] Myös rahoituslaitoksia koskevat hiilineutraaliustavoitteet asettavat rahoittajille painetta suunnata rahoitusta ilmaston ja ympäristön kannalta kestäviin kohteisiin.

[23] CSRD (EU) 2022/2464 (1)
[24] Euroopan unionin neuvosto 2022
[25] HE 20/2023 vp
[26] ESRS (EU) 2023/2772 (1)
[27] Euroopan unionin neuvosto 2022
[28] Niskala & Palmuaro 2023, s. 13

CSRD:n mukainen raportointivelvoite astuu voimaan eri kokoisille yrityksille vaiheittain. Ensimmäisessä aallossa raportoivat yleisen edun kannalta merkittävät yhteisöt (PIE-yhteisöt) tai konsernin emoyhtiöt, joilla on tilikaudella keskimäärin 500 työntekijää. Nämä yritykset ovat julkaisseet kestävyystietoja koskevan raporttinsa tilikautta 2024 koskevista tiedoista vuonna 2025 sekä julkaisevat sen vuosittain seuraavilta tilikausilta.[29] CSRD-kestävyysraportointivelvoitteiden soveltamisen ensimmäisessä vaiheessa raportoivat yritykset ovat jo olleet muiden kuin taloudellisten tietojen raportointia koskevan direktiivin (NFRD) soveltamisalan piirissä[30].

Toisessa aallossa kestävyystietoja julkaisevat suuryritykset ja suurkonsernien emoyritykset [31] . Kirjanpitolain mukaisesti suuryrityksellä tarkoitetaan kirjanpitovelvollista, joka ylittää päättyneellä sekä sitä välittömästi edeltäneellä tilikaudella vähintään kaksi seuraavista raja-arvoista: taseen loppusumma 25 000 000 euroa, liikevaihto 50 000 000 euroa ja henkilöstömäärä tilikaudella keskimäärin 250 henkilöä. Alun perin nämä yritykset olivat raportointivelvollisia tilikautta 2025 koskevista tiedoista vuonna 2026 sekä vuosittain seuraavilta tilikausilta. Green Omnibus -aloitteesta huhtikuussa 2025 hyväksytty Stop-the-Clock-ehdotus lykkäsi näiden yritysten raportointivelvollisuuden alkua kahdella vuodella eteenpäin.[32]

Kolmannessa aallossa raportointivelvoite koskee pörssilistattuja pk-yrityksiä, kestävyysraportointiyrityksiä, jotka ovat vakavaraisuusasetuksessa tarkoitettuja pieniä tai rakenteeltaan yksinkertaisia laitoksia tai jotka ovat vakuutusyhtiölaissa tarkoitettuja vakuutuskytkösyrityksiä tai jälleenvakuutuskytkösyrityksiä sekä sijoitustoiminnan osalta merimieseläkekassaa ja Maatalousyrittäjien eläkelaitosta[33]. Alun perin nämä yritykset olivat velvollisia julkaisemaan kestävyystietoja koskevan raporttinsa tilikautta 2026 koskevista tiedoista vuonna 2027 sekä vuosittain seuraavilta tilikausilta. Stop-the-clock-

[29] Laki kirjanpitolain muuttamisesta (2023/1249)
[30] Euroopan unionin neuvosto 2022
[31] Laki kirjanpitolain muuttamisesta (2023/1249)
[32] Euroopan unionin neuvosto 2025
[33] Laki kirjanpitolain muuttamisesta (2023/1249)

ehdotus lykkäsi myös näiden yritysten raportointivelvollisuuden aloitusta kahdella vuodella.[34]

Kestävyysraportointidirektiivi laajentaa raportointivelvollisten yritysten joukkoa merkittävästi. Alkuperäisen direktiivin mukaisesti raportointivelvoite koskisi EU:ssa vaiheittain kaikkia suuria yrityksiä sekä säännellyillä markkinoilla noteerattuja yrityksiä pois lukien mikroyritykset. Raportointivelvoite tulisi koskemaan myös EU:n ulkopuolisia yrityksiä, joiden nettoliikevaihto EU:ssa ylittää 150 miljoonaa euroa ja niillä on EU:ssa vähintään yksi kynnysarvot ylittävä tytäryhtiö tai sivuliike. Tällaiset yritykset olisivat alkuperäisen direktiivin mukaisesti raportointivelvollisia tilikauden 2028 tiedoista. [35] Kestävyysraportointidirektiivin implementointi kansalliseen lainsäädäntöön vaati muutoksia useisiin lakeihin, etenkin kirjanpitolakiin ja tilintarkastuslakiin. Yhteensä neljäntoista [36] lain muutokset tulivat voimaan joulukuussa 2023. [37] Kirjanpitolaissa kestävyysraportoinnista säädetään luvussa 7.

Kestävyysraportointidirektiivi (CSRD) on yksi vihreän kehyksen ohjelman useista lainsäädäntöhankkeista, joista osa on jo toteutettu. Kestävyysraportointivelvoitteiden tavoitteena on ohjata rahoitusta kestäviin kohteisiin asettamalla yrityksille velvoitteita raportoida kestävyystiedoistaan, jolloin sijoittajien käytössä on vertailukelpoista ja luotettavaa tietoa sijoituskohteiden kestävyydestä. Kestävyysraportoinnin lisäksi kestävyyteen liittyvän informaation kannalta keskeisiä lainsäädäntöhankkeita ovat myös

[34] Euroopan unionin neuvosto 2025. Tutkielman kirjoittamisen aikana edelleen vireillä oleva Omnibus-aloite saattaa Stop-the-clock-ehdotuksen lisäksi muuttaa myös kestävyysraportointivaateen piirissä olevien yritysten määrää muuttamalla raportointivelvollisuuden raja-arvoja.

[35] Euroopan unionin neuvosto 2022. Alkuperäisellä direktiivillä viitataan CSRD-kestävyysraportointidirektiivin (EU) 2022/2464 sisältöön huomioon ottamatta Green Omnibus -aloitteen aiheuttamia mahdollisia muutoksia.

[36] Kestävyysraportointidirektiivin implementointi kansalliseen lainsäädäntöön muutti kirjanpitolakia, tilintarkastuslakia, osakeyhtiölakia, osuuskuntalakia, tilintarkastajan vuosimaksusta ja laadunvalvonnan maksuista annettua lakia, luottolaitostoiminnasta annettua lakia, lakia talletuspankkien yhteenliittymästä, vakuutusyhtiölakia, eläkesäätiöistä ja eläkekassoista annettua lakia, merimieseläkelakia, maatalousyrittäjän eläkelakia, arvopaperimarkkinalakia, Finanssivalvonnasta annettua lakia ja kaupparekisterilakia. (HE 20/2023 vp)

[37] HE 20/2023 vp

taksonomia-asetus (EU) 2020/852 sekä SFDR-asetus (EU) 2019/2088.[38] EU-taksonomian tavoitteena on vauhdittaa vihreää siirtymää määrittelemällä kriteerit kestävälle ja ympäristöystävälliselle liiketoiminnalle. [39] EU:ssa toimivia rahoituslaitoksia koskeva SFDR-asetus eli kestävän rahoituksen tiedonantoasetus velvoittaa instituutiosijoittajia ja varainhoitajia sisällyttämään ESG sijoituspäätöksiin ja sijoitusneuvontaan[40].

CSRD:n soveltamisalassa olevien kestävyysraportointivelvollisten yritysten on edelleen mahdollista tuottaa vapaaehtoisiin viitekehyksiin perustuvia vastuullisuusraportteja lakisääteisen kestävyysraportin rinnalla. Vapaaehtoisen raportoinnin etuna on mahdollisuus viestinnällisesti vapaamuotoisempaan raportointiin. Kuitenkin lakisääteisen kestävyysraportin tuottaminen vaatii yritykseltä resursseja ja yrityksen asiantuntijoiden panostusta organisaation eri osista, jolloin kahden eri kestävyystietoja käsittelevän raportin tuottaminen ei välttämättä ole tehokasta.

Pk-yrityksille tarkoitettu vapaaehtoinen kestävyysraportointistandardi VSME (Voluntary Sustainability Reporting Standard for SMEs) tarjoaa pk-yrityksille mahdollisuuden raportoida keskeisistä kestävyystiedoistaan. Standardi julkaistiin lopullisessa muodossaan tammikuussa 2025 ja heinäkuussa 2025 Euroopan komissio antoi standardin käytöstä suosituksen. Vapaaehtoinen kestävyysraportointistandardi auttaa pk-yrityksiä vastaamaan suurien yrityksien lähettämiin datapyyntöihin pk-yritysten kestävyystiedoista, joita suuret yritykset tarvitsevat raportoidessaan arvoketjustaan osana CSRD:n mukaista kestävyysraportointia. Kestävyystietojen kysyntä tulee todennäköisesti tulevaisuudessa kasvamaan ja tietoa tarvitsevat myös rahoittajat ja sijoittajat.[41]

[38] Kaisanlahti 2024, s. 808
[39] Euroopan parlamentti 2023
[40] Silvola ja muut 2025, luku 2.2.3
[41] Suomen Tilintarkastajat 2025 ja Euroopan komissio 30.7.2025

2.2 Kestävyysraportin sisältövaatimukset

Kirjanpitolain 7 luvun 14 pykälän mukaan kestävyysraportti on laadittava noudattaen ESRS-kestävyysraportointistandardeja. Mikäli kirjanpitolain 7 luvun tiedonantovelvollisuus ja kestävyysraportointistandardit ovat ristiriidassa, kestävyysraportointistandardit ovat ensisijaisia, joita tulee noudattaa.[42] Käytännössä ESRS-standardit ovat ohjeistus siitä, mitä CSRD:n mukaisesti laaditun kestävyysraportin tulee sisältää ja millaisiin kysymyksiin raportin tulee vastata.

ESRS-Kestävyysraportointistandardeista säädetään Euroopan komission asetuksessa (EU) 2023/2772. Standardien tavoitteena on määrittää kestävyystiedot, jotka yritysten on annettava noudattaessaan CSRD-kestävyysraportointidirektiiviä. Raportointivelvollisen yrityksen on annettava tiedot olennaisista vaikutuksistaan, riskeistään ja mahdollisuuksistaan, jotka liittyvät ympäristöön, yhteiskuntaan ja hallintotapaan liittyviin kestävyysseikkoihin.[43] Vaikutuksista, riskeistä ja mahdollisuuksista käytetään myös yhteisnimitystä IRO, joka on lyhenne englannin kielen sanoista impacts, risks ja opportunities. Vaikutusten, riskien ja mahdollisuuksien yhteydessä yrityksen on raportoitava niiden hallintakeinoiksi asetetuista toimintaperiaatteista, toimista, tavoitteista ja mittareista. Yleisellä tasolla kestävyysraportointi koostuu vaikutusten, riskien ja mahdollisuuksien sekä niiden hallintakeinojen raportoinnista. Vaikutusten, riskien ja mahdollisuuksien määrittelyä, tunnistamista ja olennaisuutta käsitellään tutkielman seuraavassa, kaksoisolennaisuusanalyysia käsittelevässä, pääluvussa.

Tässä tutkielmassa koko asetukseen (EU) 2023/2772 viitatessa käytetään monikossa termiä ESRS-standardit tai ESRS-kestävyysraportointistandardit. Yksittäisiin standardin osiin viitataan yksikössä, esimerkiksi ESRS 1 -standardi. Asetus (EU) 2023/2772 koostuu siis yksittäisistä ESRS-standardeista, jotka käsittelevät yleisiä tietoja tai joko ympäristöä (E), yhteiskunnallisia tietoja (S) tai hallintotapatietoja (G) eli yhteisesti ESG-tietoja.

[42] KPL 7:14
[43] ESRS (EU) 2023/2772, ESRS 1

Ympäristöä, yhteiskuntaa ja hallintotapaa käsittelevät aihekohtaiset standardit ovat saaneet nimensä sen mukaan, mitä kestävyysteemaa ne käsittelevät. Ympäristöön liittyvät standardit ovat nimetty kirjaimella E ja numeroitu sen mukaan, monentenako ne esitetään asetuksella kyseistä kestävyysteemaa käsittelevässä osiossa. Ympäristöön liittyviä standardeja ovat esimerkiksi ESRS E1 Ilmastonmuutos tai ESRS E2 Pilaantuminen. Ympäristöön liittyviä standardeja on yhteensä viisi[44]. Yhteiskunnallisia tietoja koskevat standardit ovat nimetty kirjaimella S ja numeroitu samalla periaatteella. Näitä ovat esimerkiksi ESRS S1 Oma työvoima ja ESRS S2 Arvoketjun työntekijät. Yhteiskunnallisia tietoja koskevia standardeja on yhteensä neljä [45] . Hallintotapatietoihin liittyviä standardeja on yksi: ESRS G1 Liiketoiminnan harjoittaminen. Lisäksi hallintotapaan liittyviä tietoja käsitellään yleisiä tietoja koskevassa standardissa ESRS 2. Toinen yleisiä tietoja koskeva standardi ESRS 1 asettaa suuntaviivat kestävyysraportin laatimiselle. Tätä edellä kuvattua asetuksen (EU) 2023/2722 käsittämää standardien kokonaisuutta kutsutaan nimellä ESRS-standardit. Seuraavassa luvussa ESRS-standardien jaottelua ja rakennetta käsitellään tarkemmin.

2.2.1 ESRS-standardien rakenne ja sitovuus

ESRS-standardit jaetaan kolmeen luokkaan, jotka ovat monialaiset standardit, aihekohtaiset standardit ja alakohtaiset standardit. Monialaisia standardeja ovat ESRS 1 ja ESRS 2 ja niitä sovelletaan kaikkiin raportointivelvollisiin yrityksiin. Standardi ESRS 1 antaa ohjeistusta raportin rakenteesta, laadintatavoista ja peruskäsitteistä sekä asettaa yleiset vaatimukset kestävyystietojen laatimiselle ja esittämiselle. ESRS 1 -standardi ei sisällä tiedonantovaatimuksia eli varsinaisia kysymyksiä kestävyystiedoista, jotka yrityksen tulisi julkistaa kestävyysraportillaan. ESRS 2 sisältää kestävyysraportilla julkistettavia tiedonantovaatimuksia kestävyysseikoista yleisellä tasolla. ESRS 2 sisältää

[44] Ympäristöön liittyvät ESRS-standardit ovat: ESRS E1 Ilmastonmuutos, ESRS E2 Pilaantuminen, ESRS E3 Vesivarat ja merten luonnonvarat, ESRS E4 Biologinen monimuotoisuus ja ekosysteemit sekä ESRS E5 Resurssien käyttö ja kiertotalous.

[45] Yhteiskunnallisia tietoja koskevat ESRS-standardit ovat: ESRS S1 Oma työvoima, ESRS S2 Arvoketjun työntekijät, ESRS S3 Vaikutuksen kohteena olevat yhteisöt sekä ESRS S4 Kuluttajat ja loppukäyttäjät.

myös toimintaperiaatteita, toimia, tavoitteita ja mittareita koskevia vähimmäistiedonantovaatimuksia, joita yritysten on sovellettava kertoessaan olennaisten vaikutusten, riskien ja mahdollisuuksien hallinnasta aihekohtaisten ja alakohtaisten standardien yhteydessä. Vähimmäistiedonantovaatimuksista käytetään myös nimitystä MDR (Minimum Disclosure Requirement). Jokaisen raportoivan yrityksen on noudatettava ESRS 1 ja ESRS 2 -standardeja.[46]

Aihekohtaiset ja alakohtaiset standardit käsittelevät ympäristöön, yhteiskuntaan ja hallintoon liittyviä kestävyysseikkoja. Aihekohtaisia standardeja voidaan soveltaa kaikkiin raportointivelvollisiin yrityksiin yrityksen toimialasta riippumatta, kun taas alakohtaisia standardeja sovelletaan vain tietyn alan yrityksiin. Ensimmäinen ESRS-standardien asetus ei sisällä alakohtaisia standardeja. Esimerkkejä aihekohtaisista standardeista annettiin tutkielman edellisen luvun viimeisessä kappaleessa. Lisäksi yritysten on raportoitava yhteisökohtaisia tietoja, mikäli ESRS-standardit eivät yrityksen arvion mukaan kata lainkaan tai riittävällä tavalla yritykselle olennaista vaikutusta, riskiä tai mahdollisuutta.[47]

ESRS-standardit koostuvat tiedonantovaatimuksista ja tietopisteistä. Tiedonantovaatimukset (DR, Disclosure Requirement) jakavat ESRS-standardit niin sanotusti väliotsikoihin eli erilaisiin aihekokonaisuuksiin. Tiedonantovaatimukset ovat velvoitteita, joita yritysten on noudatettava raportoinnissaan. Esimerkiksi standardi ESRS S4 Kuluttajat ja loppukäyttäjät sisältää tiedonantovaatimuksen nimeltä ”S4-1 Kuluttajiin ja loppukäyttäjiin liittyvät toimintaperiaatteet”. Tämä tiedonantovaatimus velvoittaa yrityksiä kuvaamaan toimintaperiaatteita, joita se on ottanut käyttöön hallitakseen kuluttajiin ja loppukäyttäjiin liittyviä olennaisia vaikutuksia, riskejä ja mahdollisuuksia. Käytännössä tämän tiedonantovaatimuksen mukaisesti yrityksen on raportoitava sen sisäisistä ohjeista, periaatteista ja politiikoista, jotka käsittelevät sen kuluttajiin ja loppukäyttäjiin liittyviä kestävyysvaikutuksia, -riskejä ja -mahdollisuuksia. Kuluttajilla ja

[46] ESRS (EU) 2023/2772, ESRS 1 luku 1
[47] ESRS (EU) 2023/2772, ESRS 1 luku 1

loppukäyttäjillä tarkoitetaan yrityksen asiakkaita. Raportoidessaan toimintaperiaatteista yrityksen on lisäksi noudatettava yleisiä tietoja koskevan ESRS 2 -standardin toimintaperiaatteita koskevia minimitietovaatimuksia.

Tulkitaan edellä kuvattua raportointitilannetta käytännön esimerkin avulla. Lääkinnällisiä laitteita valmistava yritys on tunnistanut sen toiminnalle olennaisen riskin, jonka mukaisesti asiakas saattaa käyttää yrityksen valmistamaa tuotetta virheellisesti, mikäli käyttöohjeistus on puutteellista. Tämän seurauksena asiakkaalle voi aiheutua terveyshaittaa, josta voi seurata yritykselle taloudellisia vaikutuksia sanktioiden tai mainehaitan kautta. Raportoidessaan tiedonantovaatimuksen S4-1 mukaisesti kuluttajiin ja loppukäyttäjiin liittyvistä toimintaperiaatteistaan, yritys antaa tietoja, mitkä sen sisäisistä periaatedokumenteista käsittelevät riskiin liittyviä aiheita, kuten käyttöohjeiden laadunvalvontaa. ESRS 2 -standardin toimintaperiaatteita koskevat minimitietovaatimukset antavat tarkemman ohjeistuksen sille, mitä yrityksen on kerrottava toimintaperiaatteistaan. Esimerkiksi minimitietovaatimuksen mukaisesti yrityksen on kuvattava toimintaperiaatteen keskeinen sisältö, sen soveltamisala eli mitkä toiminnot ja maantieteelliset alueet se kattaa sekä ylin toimintaperiaatteen toteuttamisesta vastuussa oleva organisaation taso. Lisäksi yrityksen on vastattava tiedonantovaatimuksen S4-1 sisältämiin tietopisteisiin.

Tiedonantovaatimukset sisältävät tietopisteitä (DP, Data Point), jotka kuvaavat yksityiskohtaisesti seikkoja, joista yritysten tulee raportoida noudattaessaan kyseistä tiedonantovaatimusta. Esimerkiksi edellä mainittu tiedonantovaatimus S4-1 sisältää yhteensä viisi tietopistettä, jotka määrittävät kyseisen tiedonantovaatimuksen noudattamiseksi raportoitavat tiedot. Esimerkiksi tiedonantovaatimuksen S4-1 tietopiste 17 velvoittaa yrityksiä raportoimaan kuluttajiin ja loppukäyttäjiin liittyvistä toimintaperiaatteistaan sen, ovatko ne linjassa kansainvälisesti tunnistettujen normien kanssa, kuten YK:n yritystoimintaa ja ihmisoikeuksia koskevien ohjaavien periaatteiden kanssa sekä tapaukset, joissa näitä normeja ei olla noudatettu. Edellä kuvatun esimerkin tapauksessa yrityksen tulisi kuvata, miten sen käyttöohjeiden laadunvalvontaa koskevat

sisäiset toimintaperiaatteet noudattavat kansainvälisesti tunnettuja normeja, sekä mahdolliset tapaukset, joissa näitä normeja ei ole noudatettu.

Lisäksi joihinkin tietopisteisiin liittyy soveltamisvaatimuksia (AR, Application Requirement), jotka antavat lisätietoja siitä, miten tietopisteeseen tulisi vastata. Esimerkiksi edellä mainittuun tietopisteeseen S4-1 17 liittyy soveltamisvaatimus S4 AR 11, joka antaa tarkennusta siitä, mitä yritysten on huomioitava raportoidessaan tietoja toimintaperiaatteidensa yhdenmukaisuudesta YK:n ohjaavien periaatteiden kanssa. Kaikki soveltamisvaatimukset eivät kuitenkaan liity tiettyyn tietopisteeseen, vaan ne voivat tulla sovellettavaksi myös yksinään.[48] Soveltamisvaatimukset ovat yhtä sitovia, kuin standardin muutkin osat[49].

Tiedonantovaatimusten sitovuus perustuu siihen sanamuotoon, jota sen yhteydessä käytetään. Sanamuoto ”on annettava” (shall disclose) tarkoittaa, että yrityksen edellytetään antavan tiedonantovaatimuksen tai tietopisteen tiedot. Kun taas sanamuoto ”voidaan antaa” (may disclose) tarkoittaa, että yritys voi antaa tiedot vapaaehtoisesti edistääkseen hyviä käytäntöjä. [50] Kuitenkin merkittävin tiedonantovaatimusten ja aihekohtaisten standardien sitovuuteen sekä yritysten raportointivelvollisuuteen vaikuttava seikka on kaksoisolennaisuusanalyysi, joka yritysten tulee toteuttaa määritelläkseen sille olennaiset kestävyysaiheet ja raportoidakseen niihin liittyvät ESRS-standardit ja niiden sisältämät tiedonantovaatimukset. Kaksoisolennaisuudesta kerrotaan tarkemmin tutkielman seuraavassa pääluvussa.

[48] ks. EFRAG n.d., IG 3 List of Datapoints as an Excel Workbook. EFRAG:n julkaisema Excel-tiedosto, joka listaa jokaisen tietopisteen ja soveltamisvaatimuksen lajitellen ne standardien ja tiedonantovaatimusten mukaan. Tiedosto on laadittu raportoinnin tueksi, eikä se ole virallinen tai sitova.
[49] ESRS (EU) 2023/2772, ESRS 1 luku 1
[50] ESRS (EU) 2023/2772, ESRS 1 luku 1

2.2.2 Kestävyysraportin rakenne

Hallituksen toimintakertomukseen erillisenä kokonaisuutena sisältyvän kestävyysraportin tulee noudattaa ESRS 1 -standardissa määriteltyä rakennetta, jonka mukaisesti raportti jakautuu neljään osaan seuraavassa järjestyksessä: Yleiset tiedot, Ympäristötiedot, Yhteiskunnalliset tiedot sekä Hallintotapatiedot. Raportti jakautuu näiden osioiden alla aihekohtaisiin standardeihin, jotka käsittelevät kukin tiettyä kestävyysaihetta. Ympäristötietojen osioon on lisäksi sisällytettävä taksonomia-asetuksen (EU) 2020/852 mukaiset tiedot ympäristön kannalta kestävästä toiminnasta.[51] Kestävyysraportin rakennetta havainnollistetaan ylätasolla taulukossa 1.

Taulukko 1. Kestävyysraportin rakenne (mukaillen kestävyysraportointistandardien (EU) 2023/2772 Lisäys D taulukkoa).

Kestävyysraportin osa	**ESRS-standardit**
Yleiset tiedot	ESRS 2 Yleiset tiedot
Ympäristötiedot	Taksonomia-asetuksen (EU) 2020/852 8 artiklan mukaiset tiedot[52]
	ESRS E1 Ilmastonmuutos
	ESRS E2 Pilaantuminen
	ESRS E3 Vesivarat ja merten luonnonvarat
	ESRS E4 Biologinen monimuotoisuus ja ekosysteemit
	ESRS E5 Resurssien käyttö ja kiertotalous
Yhteiskunnalliset tiedot	ESRS S1 Oma työvoima
	ESRS S2 Arvoketjun työntekijät
	ESRS S3 Vaikutuksen kohteena olevat yhteisöt

[51] ESRS (EU) 2023/2772, ESRS 1 luku 8

[52] Taksonomia-asetuksen mukaiset tiedot eivät ole osa ESRS-standardeja. Kestävyysraportointidirektiivin (EU) 2022/2464 perustelukappaleen 17 mukaisesti yritysten, jotka ovat kestävyysraportointivaatimusten soveltamisalan piirissä, täytyy noudattaa asetuksen (EU) 2020/852 8 artiklaa, jossa säädetään tiettyjen yritysten velvollisuudesta raportoida ympäristön kannalta kestävästä toiminnastaan.

Kestävyysraportin osa	**ESRS-standardit**
	ESRS S4 Kuluttajat ja loppukäyttäjät
Hallintotapatiedot	ESRS G1 Liiketoiminnan harjoittaminen

ESRS-standardien kokonaisuus on siis jaettu 12 standardiin, joista kaksi ensimmäistä ovat monialaisia kaikkia raportointivelvollisia koskevia standardeja ja loput 10 ovat aihekohtaisia standardeja. Aihekohtaiset standardit jaetaan edelleen osa-aiheisiin ja tapauksen mukaan osaosa-aiheisiin. Yhdessä aiheet, osa-aiheet ja osaosa-aiheet muodostavat kestävyysseikkojen kokonaisuuden. Kestävyysseikat esitetään ESRS 1 -standardin taulukossa AR 16, jonka sisältöä havainnollistetaan otoksella taulukossa 2. Standardin esittämä lista kestävyysseikoista on laaja, joten taulukossa 2 esitetään vain otos ESRS 1 taulukon AR 16 sisältämistä kestävyysseikoista. Taulukkoon on valittu mielivaltaisesti yksi standardi jokaisesta kestävyysteemasta, eli yksi ympäristötietoihin liittyvä standardi, yksi yhteiskunnallisiin tietoihin liittyvä standardi sekä ainut hallintotapatietoihin liittyvä standardi.

Taulukko 2. Otos ESRS-standardin esittämistä kestävyysseikoista (mukaillen kestävyysraportointistandardien (EU) 2023/2772 ESRS 1 AR 16 taulukkoa).

Aihekohtainen ESRS-standardi	**Aihekohtaisen ESRS-standardin kattamat kestävyysseikat**		
	Aihe	**Osa-aihe**	**Osaosa-aihe**
ESRS E1	Ilmastonmuutos	• Ilmastonmuutokseen sopeutuminen • Ilmastonmuutoksen hillintä • Energia	
ESRS S4	Kuluttajat ja loppukäyttäjät	• Tietoihin liittyvät kuluttajiin ja/tai loppukäyttäjiin kohdistuvat vaikutukset	• Yksityisyys • Sananvapaus • (Laadukkaiden) tietojen saatavuus
		• Kuluttajien ja/tai loppukäyttäjien henkilökohtainen turvallisuus	• Terveys ja turvallisuus • Henkilönsuoja • Lasten suojeleminen
		• Kuluttajien ja/tai loppukäyttäjien sosiaalinen inkluusio	• Syrjimättömyys • Tuotteiden ja palveluiden saanti • Vastuulliset markkinointikäytännöt
ESRS G1	Liiketoiminnan harjoittaminen	• Yrityskulttuuri • Väärinkäytösten paljastajien suojelu • Eläinten hyvinvointi • Poliittinen vuorovaikutus ja lobbaustoiminta • Suhteet tavaran- ja palveluntoimittajiin, mukaan lukien maksukäytännöt	
		• Korruptio ja lahjonta	• Ehkäiseminen ja havaitseminen, mukaan lukien koulutus • Tapaukset

ESRS 1 -standardin AR 16 taulukko sisältää kestävyysaiheet jaoteltuna aiheisiin, osa-aiheisiin ja osaosa-aiheisiin jokaisen 10 aihekohtaisen standardin osalta. Taulukon 2 otos osoittaa, että eri standardit kattavat eri määrän kestävyysseikkoja, eivätkä kaikki

standardit jaa kestävyysseikkoja osaosa-aihetasolle. ESRS 1 -standardin taulukkoa AR 16 käytetään kaksoisolennaisuusanalyysissa vaikutusten, riskein ja mahdollisuuksien olennaisuuden arvioinnin tukena [53] . Kuitenkaan taulukon tarkastelu ei korvaa kaksoisolennaisuusanalyysin kestävyysseikkojen kartoitusprosessia, vaan yrityksen tulisi huomioida myös yrityskohtaiset erityispiirteet[54].

[53] ESRS (EU) 2023/2772, ESRS 1 luku 3.2
[54] ESRS (EU) 2023/2772, ESRS 1 AR 16

3 Kaksoisolennaisuusanalyysi

Tämän luvun ja sen alalukujen tarkoitus on tutkia, miten sääntely ja ei-sitovat ohjeistukset määrittelevät kaksoisolennaisuusanalyysin ja miten se tulisi toteuttaa sääntelyn vaatimuksia noudattaen. Tämän luvun tavoitteena on vastata tutkielman ensimmäiseen tutkimuskysymykseen ja etsiä vastauksia siihen, miten kestävyysraportoinnin kaksoisolennaisuusanalyysi tulisi toteuttaa sääntelyä noudattaen.

CSRD-direktiiviä ja ESRS-standardeja noudattava kestävyysraportointi keskittyy yritykselle olennaisiin kestävyysseikkoihin. Kestävyysseikat esitetään ESRS 1 -standardissa ja kaksoisolennaisuusanalyysin avulla yritys määrittää, mitkä näistä kestävyysseikoista ovat sen toiminnalle olennaisia. Lisäksi yrityksen tulee huomioida myös sellaiset kestävyysseikat, joita ei esitetä ESRS-standardeissa sekä arvioitava niiden olennaisuutta. Yrityksen on raportoitava kestävyysraportillaan vain sille olennaisista kestävyysseikoista ja siten ainoastaan olennaisten ESRS-standardien ja tiedonantovaatimusten mukaisista tiedoista. Kaksoisolennaisuusanalyysista käytetään myös nimityksiä kaksinkertaisen olennaisuuden arviointi tai DMA (Double Materiality Assessment).

Kaksoisolennaisuusanalyysissa tunnistetaan yrityksen näkökulmasta kestävyysseikkoihin liittyviä vaikutuksia, riskejä ja mahdollisuuksia, jonka jälkeen arvioidaan niiden olennaisuutta yritykselle. Kestävyysseikka on yritykselle olennainen, mikäli siihen liittyy olennaisia vaikutuksia, riskejä tai mahdollisuuksia. Kestävyysraportointi perustuu näihin kaksoisolennaisuusanalyysissä tunnistettuihin olennaisiin vaikutuksiin, riskeihin ja mahdollisuuksiin sekä niiden hallintakeinojen kuvaamiseen. Kestävyysraportilla yrityksen on kuvattava sen toiminnalle olennaiset kestävyysseikkoihin liittyvät vaikutukset, riskit ja mahdollisuudet sekä annettava tietoja vaikutusten, riskien ja mahdollisuuksien hallintaan liittyvistä toimintaperiaatteista, toimista, tavoitteista ja mittareista.[55]

[55] ESRS (EU) 2023/2772 ESRS 1 luku 3

Kaksoisolennaisuusanalyysin toteutuksesta ja menetelmästä säädetään ESRS-standardeissa (EU) 2023/2772. Kestävyysraportoinnin yleisiä vaatimuksia koskeva ESRS 1 standardi tarjoaa velvoittavan ohjeistuksen kaksoisolennaisuusanalyysin toteutuksesta kestävyysraportoinnin lähtökohtana. Standardissa esitetään olennaisuuden määrittelyn kriteerit kaksoisolennaisuuden kahdelle näkökulmalle: vaikutuksen olennaisuudelle ja taloudelliselle olennaisuudelle. Standardi tarjoaa kaksoisolennaisuusanalyysille velvoitteen sekä toteutuksen viitekehyksen, mutta menetelmän ymmärtämiseksi on syytä tutkia sääntelyn lisäksi myös muita lähteitä.

Kestävyysraportointistandardien valmistelutyöstä vastaa neuvoa-antava toimielin European Financial Reporting Advisory Group (EFRAG) [56]. EFRAG on Belgian lain mukaisesti perustettu voittoa tavoittelematon yhdistys, jonka tehtävänä on palvella yleistä etua neuvomalla komissiota kansainvälisten tilinpäätösstandardien hyväksymisestä [57]. Tässä tutkielmassa kaksoisolennaisuusanalyysia koskevan sääntelyn tulkinnan tukena käytetään EFRAG:n tuottamia kaksoisolennaisuusanalyysia koskevia ohjeita. Koska EFRAG on vastannut myös ESRS-standardien valmistelusta, sen näkemystä standardien ja kaksoisolennaisuusanalyysin tulkinnasta voidaan pitää tarkoituksenmukaisena.

EFRAG on laatinut kaksoisolennaisuusanalyysin toteutuksen tueksi käsikirjan, joka tarjoaa ei-sitovaa ohjeistusta olennaisuuden määrittelystä. Käsikirjan tavoitteena on tarjota kestävyysraportin toteuttajille ohjeistusta kaksoisolennaisuusanalyysin toteutuksesta sekä tukea kestävyysraportin käyttäjiä raporttien analysoinnissa [58]. Käsikirja sisältää sääntelyä syvempää tietoa kaksoisolennaisuusanalyysin menetelmästä ja tarkoituksesta. Kuitenkin huomioiden erilaisten yritysten erityispiirteet, käsikirjan tarjoamat havainnollistukset ESRS-standardien soveltamisesta eivät ole ainoa

[56] Niskala & Palmuaro 2023, s. 36
[57] CSRD (EU) 2022/2464 (39)
[58] EFRAG 2024, s. 7

lähestymistapa standardien noudattamiseen[59]. Käsikirja ei ole raportoivalle yritykselle sitova, eikä sen tarvitse noudattaa käsikirjassa kuvattua menetelmää kaksoisolennaisuusanalyysin toteuttamisesta, siltä osin kuin se antaa lisätietoa sääntelyyn nähden.

EFRAG on myös julkaissut ohjeen määritelläkseen prosessit ja työkalut, joita EFRAG:n kestävyysraportointistandardeista vastaavan lautakunnan (EFRAG Sustainability Standards Board) tulisi käyttää määrittäessään olennaisia kestävyysaiheita tai -osa-aiheita julkistettavaksi ESRS-standardien mukaisesti. Ohje on luotu avuksi ESRS-standardien valmistelijoille siihen, minkälaisia kestävyysaiheita standardeihin sisällytetään. Ohje sisältää luonnoksen kaksoisolennaisuusanalyysin konseptista. Ohjeen mukaan myös raportoivan yrityksen tulisi käyttää samanlaista menetelmää määrittäessään sille olennaisia kestävyysseikkoja. [60] Tällöin ohje toimii hyvänä suosituksena kaksoisolennaisuusanalyysin tulkintaan myös raportoivalle yritykselle. Kuitenkaan sen määritelmät ja ohjeistukset eivät ole raportoiville yrityksille sitovia.

Kaksoisolennaisuusanalyysin ydinajatus on, että yrityksen on raportoitava ainoastaan niiden ESRS-standardien mukaisesti, joiden kestävyysseikkoihin liittyen sillä on olennaisia vaikutuksia, riskejä tai mahdollisuuksia, jotka on tunnistettu kaksoisolennaisuusanalyysin periaatteita noudattaen. Kaksoisolennaisuusanalyysi on siis hyvin keskeinen osa kestävyysraportoinnin prosessia ja se määrittää yrityksen kestävyysraportin sisällön.

ESRS 1 -standardi määrittelee kolme vaihetta, jotka tulisi ottaa huomioon vaikutuksen olennaisuuden arvioinnissa [61] . Samoja vaiheita on mahdollista soveltaa myös taloudellisen olennaisuuden arviointiin, eli koko kaksoisolennaisuusanalyysin kokonaisuuteen ESRS 1 -standardin mukaan ensimmäisessä vaiheessa yrityksen tulisi

[59] EFRAG 2024, s.7
[60] EFRAG, 2022, s. 3–4
[61] ks. ESRS (EU) 2023/2772, ESRS 1 AR 9

ymmärtää sen konteksti suhteessa kestävyysseikkoihin, mukaan lukien yrityksen toiminta, sidosryhmät ja liikesuhteet. Seuraavassa vaiheessa yritys tunnista ja kartoittaa sen toimintaan liittyviä kestävyysseikkoja huomioiden myös sidosryhmien näkemyksiä. Apuna yritys voi käyttää kestävyysseikkoja käsittelevä tieteellistä ja analyyttista tutkimusta. Lopuksi yritys arvioi tunnistamiensa kestävyysseikkojen olennaisuutta. Tässä tutkielmassa kaksoisolennaisuusanalyysin prosessiin esitetään myös neljäs vaihe, jonka mukaisesti analyysin prosessi on dokumentoitava tulevien analyysien sekä kestävyysraportoinnin varmentamisen tueksi. Seuraavat alaluvut määrittelevät kaksoisolennaisuuden käsitteen sekä esittelevät tarkemmin nämä kaksoisolennaisuusanalyysin prosessin neljä vaihetta, jotka selventävät, miten kaksoisolennaisuusanalyysi tulisi toteuttaa sääntelyä noudattaen. Tukea sääntelyn tulkintaan haetaan EFRAG:n ohjeistuksista.

3.1 Kaksoisolennaisuuden määritelmä

Kaksoisolennaisuusanalyysista säädetään ESRS 1 -standardissa. Kaksoisolennaisuuden nimi viittaa siihen, että analyysissa tarkastellaan kestävyysseikkoja kahdesta näkökulmasta. Nämä kaksi näkökulmaa ovat vaikutuksen olennaisuus (impact materiality) ja taloudellinen olennaisuus (financial materiality). Vaikutusten olennaisuudessa tarkastelun näkökulma on yrityksestä ulospäin ja tarkastelun kohteena on, millaisia vaikutuksia yrityksen toiminnasta voi syntyä ympäristöön ja yhteiskuntaan. Taloudellisessa olennaisuudessa näkökulma on päinvastainen ja siinä tarkastellaan, minkälaisia taloudellisia vaikutuksia ympäristöstä ja yhteiskunnasta voi syntyä yritykselle. Taloudellinen olennaisuus käsittää siis yrityksen toimintaan vaikuttavat taloudelliset riskit ja mahdollisuudet.[62] Vaikutukset, riskit ja mahdollisuudet ovat yhteydessä ESRS-standardien määrittelemiin kestävyysseikkoihin. Kaksoisolennaisuuden kahta näkökulmaa kuvataan alla kuviossa 1.

[62] ESRS (EU) 2023/2772 ESRS 1 luku 3.3

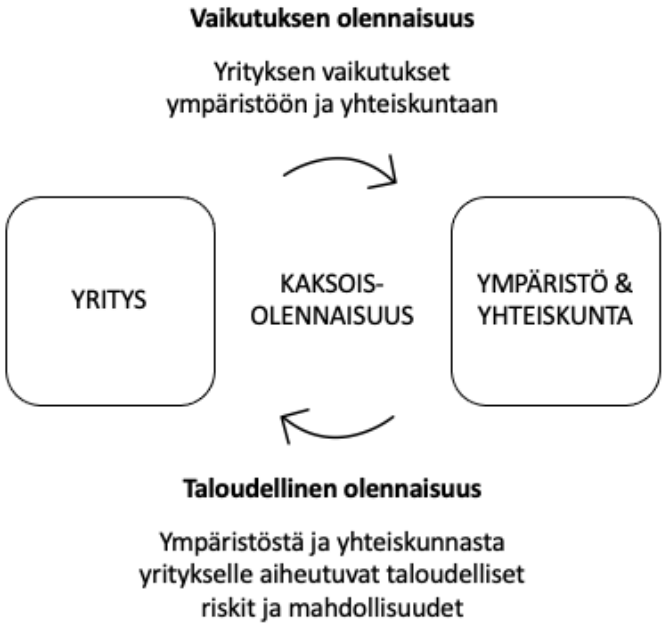

Kuvio 1. Kaksoisolennaisuus.

Kaksoisolennaisuus huomioi ESG:n kolme ulottuvuutta, eli ympäristön, yhteiskunnan ja hallintotavan. Yritys voi aiheuttaa toiminnallaan vaikutuksia ympäristöön ja yhteiskuntaan, ja niistä voi syntyä yrityksen toimintaan vaikuttavia riskejä tai mahdollisuuksia. Yrityksen hallintotapa ohjaa sitä, miten se hallitsee sen toimintaan vaikuttavia kestävyysvaikutuksia, -riskejä ja -mahdollisuuksia. Hallintotapaan liittyvät seikat voivat olla myös kestävyysvaikutusten aiheuttajana. Yrityksen toiminnasta yhteiskuntaan kohdistuvat vaikutukset käsittävät myös yrityksen henkilöstöön kohdistuvan toiminnan.

Kestävyysseikka voi olla yritykselle olennainen joko vaikutuksen tai taloudellisen olennaisuuden näkökulmasta tai molempien. Lähtökohtaisesti vaikutuksen olennaisuus sekä taloudellinen olennaisuus ovat riippuvuussuhteessa. Yleensä ensimmäisenä tarkastelun lähtökohtana on vaikutusten olennaisuuden arviointi ja eli tarkastelun suunta on yrityksestä ulospäin. On kuitenkin mahdollista, että yritys tunnistaa riskejä tai mahdollisuuksia, jotka eivät liity yrityksen vaikutuksiin.[63] Esimerkiksi ilmastonmuutos voi

[63] ESRS (EU) 2023/2772 ESRS 1 luku 3.3

aiheuttaa yrityksen toiminnalle olennaisia riskejä, vaikka yrityksen toiminta ei itsessään vaikuttaisi olennaisesti ilmastonmuutokseen. Taloudellista olennaisuutta eli riskejä ja mahdollisuuksia voidaan siis arvioida tunnistetuista vaikutuksista lähtöisin tai erikseen.

3.2 Analyysin lähtökohdat

Kaksoisolennaisuusanalyysin prosessi lähtee liikkeelle suunnittelusta ja yrityksen toiminnan kokonaisuuden hahmottamisesta. Etenkin ensimmäistä kaksoisolennaisuusanalyysia tehtäessä prosessin suunnitteluun ja yrityksen toiminnan hahmottamiseen kestävyysseikkojen näkökulmasta kuluu enemmän resursseja. Yritys voi käyttää prosessissaan myös soveltuvilta osin aiemmin toteuttamiaan materiaaleja, esimerkiksi liittyen vuorovaikutukseen sidosryhmiensä tai liiketoimintakumppaneidensa kanssa.[64]

3.2.1 Arvoketjun tunnistaminen

Ensimmäisenä vaiheena kaksoisolennaisuusanalyysissa tulisi tunnistaa yrityksen toimintaympäristö ja arvoketju. Yrityksen tulisi muodostaa kokonaisvaltainen käsitys sen toiminnasta kestävyysseikkoihin nähden.[65] Kaksoisolennaisuusanalyysissa yrityksen on oman toimintansa lisäksi tarkasteltava sen liikesuhteista syntyviä vaikutuksia, riskejä ja mahdollisuuksia, jolloin sen tulee olla määritellyt sen arvoketjun ylä- ja alavirtaan kuuluvat toimijat[66]. Vaikutukset, riskit ja mahdollisuudet voivat siis syntyä yrityksen arvoketjussa, mutta ne voivat myös olla arvoketjuun kohdistuvia. Kuitenkin arvoketjuun kohdistuvalla riskillä tai mahdollisuudella on oltava taloudellista vaikutusta raportoivalle yritykselle.

[64] Silvola ja muut 2025, luku 6.1.5 ja 6.2
[65] Silvola ja muut 2025, luku 6.2
[66] ESRS (EU) 2023/2772, ESRS 1 luku 3.4 ja 3.5

Kaksoisolennaisuusanalyysissa arvoketjun tarkastelua edellytetään yrityksen olennaisten liikesuhteiden ja toimijoiden osalta. Tarkastelun tulisi kattaa olennaisin osin yrityksen koko arvoketju.[67] Arvoketjun ylä- ja alavirralla viitataan eri vaiheisiin yrityksen liiketoimintaprosessissa. Arvoketjuun kuuluvat kaikki toiminnot, resurssit ja suhteet, joita yritys tarvitsee tuotteidensa ja palveluidensa tuottamiseen. Näitä ovat esimerkiksi henkilöstöresurssit, toimitus-, markkinointi-, myynti ja jakelukanavapalvelut sekä toimintaympäristöön liittyvät resurssit, kuten rahoitus ja sääntely-ympäristö. Arvoketjun ylävirtaan kuuluvat sen toimitusketjun toimijat ja alavirta käsittää arvoketjun loppupään toimijoita esimerkiksi tuotteiden toimitukseen ja käyttöön liittyen. [68]

Arvoketjun määrittely tulisi aloittaa kartoittamalla yrityksen liiketoimintoja kestävyysseikkojen näkökulmasta. Yritys voi hyödyntää myös mahdollisia aikaisempia arvoketjuanalyyseja huomioiden kuitenkin ESRS-standardien vaatimukset arvoketjun määrittelylle.[69] Yritys voi laatia arvoketjutarkastelunsa tueksi visuaalisen kuvauksen, joka havainnollistaa arvoketjun keskeisiä toimijoita, rakennetta sekä maantieteellistä sijaintia[70]. Yrityksen on raportoitava sen arvoketjun pääpiirteet sekä yrityksen asema siihen suhteutettuna osana yleisiä tietoja koskevan ESRS 2 -standardin tiedonantovaatimuksia[71].

Arvoketjussa esiintyvien kestävyysseikkojen olennaisuutta arvioidaan samalla kaksoisolennaisuuden menetelmällä kuin yrityksen omaakin toimintaa [72]. Toisinaan arvoketjusta kumpuavien vaikutusten, riskien ja mahdollisuuksien arviointi voi osoittautua haasteelliseksi, mikäli yrityksen saatavilla on vain rajallisesti tietoa yrityksen arvoketjun toiminnasta. Etenkin arvoketjusta aiheutuvien kasvihuonekaasupäästöjen laskennassa voidaan joutua käyttämään estimointeja ja toimialakohtaisia päästökertoimia, mikäli yrityksen saatavilla ei ole vastapuolen toteuttamia laskelmia

[67] ESRS (EU) 2023/2772, ESRS 1 luku 5.1 ja Niskala & Palmuaro 2023, s. 76–77
[68] ESG Palvelu 2024
[69] Silvola ja muut 2025, luku 6.2
[70] Niskala & Palmuaro 2023, s. 79
[71] ESRS (EU) 2023/2772, ESRS 2 SBM-2
[72] ESRS (EU) 2023/2772, ESRS 1 luku 5.1

omasta toiminnastaan. Tiedonsaannin haasteet korostuvat etenkin arvoketjussa toimivien pk-yritysten kanssa tehtävän yhteistyön osalta. Mikäli lakisääteinen kestävyysraportointi tulisi tulevaisuudessa koskettamaan yhä suurempaa joukkoa yrityksiä, yritysten keskinäiselle tiedonvaihdolle olisi paremmat edellytykset. Myös vapaaehtoisiin standardeihin perustuva kestävyysraportointi edesauttaa yritysten välistä tiedonvaihtoa kestävyysaiheista.

3.2.2 Sidosryhmävuorovaikutus

Jokainen yritys on vuorovaikutuksessa sen toimintaan liittyvien sidosryhmien kanssa. Toisilla sidosryhmillä on enemmän vaikutusvaltaa yrityksen toimintaan kuin toisilla. Yritys ei pysty toimimaan ja toteuttamaan liiketoimintastrategiaansa, ellei sillä ole sen sidosryhmien tukea. Tämän vuoksi yrityksen tulisi varata resursseja sidosryhmävuorovaikutukseen ja sitoutua sen toteuttamiseen.[73]

Ennen varsinaista kaksoisolennaisuusanalyysia yrityksen tulisi tehdä kartoitus sen toimintaan vaikuttavista olennaisista sidosryhmistä voidakseen tehdä sidosryhmävuorovaikutusta osana kaksoisolennaisuusanalyysin prosessia. Kestävyysraportoinnin tavoitteena on tuottaa informaatiota yrityksen sidosryhmille, minkä vuoksi yrityksen tulisi ymmärtää sen sidosryhmien informaatiotarpeet määritellessään olennaisia kestävyysaiheita osana kaksoisolennaisuusanalyysia. Yrityksillä on sekä sisäisiä että ulkoisia sidosryhmiä. Sisäisiin sidosryhmiin kuuluu esimerkiksi yrityksen johto, omistajat ja henkilöstö. Ulkoisia sidosryhmiä voivat olla esimerkiksi asiakkaat, sijoittajat, rahoittajat, viranomaiset ja verottaja.[74]

Yrityksen on tunnistettava kestävyysraportoinnin näkökulmasta sille olennaiset sidosryhmät ja tunnistaminen on välttämätön osa olennaisten kestävyysseikkojen

[73] ESGpalvelu 2022
[74] Silvola ja muut 2025, luku 6.4.1

kartoitusta. [75] ESRS 1 -standardin määritelmän mukaisesti sidosryhmiä on kaksi pääryhmää, jotka ovat:

1. Vaikutusten kohteena olevat sidosryhmät, eli he, joihin yrityksen toiminnasta tai sen liikesuhteista kohdistuu tai saattaa kohdistua positiivisia tai negatiivisia vaikutuksia ja joiden intresseihin yrityksen tai sen liikesuhteiden toiminnat voivat vaikuttaa.
2. Kestävyysselvityksen käyttäjät, eli he, jotka tarvitsevat kestävyysselvitystä päätöksentekoonsa, kuten sijoittajat, luotonantajat, liikekumppanit, analyytikot tai tutkijat.[76]

Yrityksen tulisi tunnistaa vaikutuksen kohteena olevista sidosryhmistä ne, joihin yrityksen toiminta vaikuttaa voimakkaimmin. Näihin sidosryhmiin voivat kuulua esimerkiksi yrityksen henkilöstö tai yrityksen arvoketjun työntekijät, yrityksen asiakkaat sekä paikallisyhteisöt. Kestävyysselvityksen käyttäjät ovat niitä sidosryhmiä, jotka ovat kiinnostuneita yrityksen tarjoamasta kestävyysinformaatiosta ja joilla on vaikutusvaltaa yrityksen toimintaan. Tällaisia sidosryhmiä voivat olla esimerkiksi sijoittajat, rahoittajat ja median edustajat.[77]

Osa sidosryhmistä voi kuulua molempiin edellä mainittuihin luokkiin. Osana kestävyysvaikutusten kartoitusta yrityksen tulisi huomioida sen sidosryhmien kanssa tehtävä vuorovaikutus. Olennaisuusanalyysi perustuu sidosryhmävuorovaikutukseen, jolloin yritys voi olla yhteydessä sidosryhmiin tai niiden edustajiin saadakseen tai antaakseen palautetta sen olennaisiin vaikutuksiin, riskeihin ja mahdollisuuksiin liittyvistä päätelmistä. Koska vaikutukset kohdistuvat yhteiskuntaan ja ympäristöön, myös luontoa voidaan pitää vaikutuksen kohteena olevana hiljaisena sidosryhmänä.[78] Raportoidessaan ESRS 2 -standardin mukaisista yleisistä tiedoista yrityksen on annettava kuvaus sen keskeisistä sidosryhmistä, niiden kanssa tehtävästä vuorovaikutuksesta sekä

[75] Silvola ja muut 2025, luku 8.3
[76] ESRS (EU) 2023/2772, ESRS 1, luku 3.1
[77] ESGpalvelu 2022
[78] ESRS (EU) 2023/2772, ESRS 1, luku 3.1 ja ESRS 1 AR 6–8

tietoja siitä, miten se huomioi sidosryhmiensä etuja ja näkemyksiä strategiassaan ja liiketoimintamallissaan[79].

ESRS-standardit eivät määrittele sitovaa prosessia sidosryhmävuorovaikutukselle. Tyypillisesti sidosryhmäyhteistyötä voidaan toteuttaa järjestämällä kyselyitä, haastatteluita ja työpajoja. Ulkoisia sidosryhmiä voidaan osallistaa kaksoisolennaisuusanalyysissa esimerkiksi asiakaskyselyillä.[80] Sisäisenä sidosryhmänä henkilöstön osallistaminen voi tapahtua henkilöstökyselyn lisäksi osallistamalla kuhunkin kestävyysaiheeseen liittyviä asiantuntijoita kestävyysseikkojen kartoituksessa. Aina sidosryhmävuorovaikutusta ei ole mahdollista tehdä sidosryhmän kanssa suoraan, vaan silloin yhteydenpitoa voidaan hoitaa sidosryhmien edustajien kautta, kuten ihmisoikeus- tai ympäristöjärjestöjen tai ammattiliittojen kautta[81]. Henkilöstön etujen huomioimiseksi kaksoisolennaisuusanalyysin prosessissa olisi tarkoituksenmukaista osallistaa myös henkilöstön edustajia, kuten yrityksen työsuojeluvaltuutettua.

Osallistamalla sidosryhmiä kaksoisolennaisuusanalyysin prosessissa yritys voi varmistaa, että sen kestävyysraportin sisältö palvelee mahdollisimman hyvin sen käyttäjiä eli kohderyhmää. Sidosryhmävuorovaikutus auttaa yritystä pohtimaan kestävyysseikkojaan uudesta näkökulmasta sekä tulkitsemaan sidosryhmien odotuksia yrityksen vastuullisuustyölle.

3.3 Kestävyysseikkojen kartoitus

Määrittäessään kaksoisolennaisuusanalyysin prosessia ESRS-standardit keskittyvät tunnistettujen vaikutusten, riskien ja mahdollisuuksien olennaisuuden määrittelyyn. Standardeissa ei juurikaan anneta ohjeistusta vaikutusten sekä riskien ja mahdollisuuden tunnistamiseen. Kuitenkin, jotta olennaisuuden määrittely olisi mahdollista, yrityksen on

[79] ESRS (EU) 2023/2772 ESRS 2, SBM-2
[80] Silvola ja muut 2025, luku 6.4.3
[81] ESGpalvelu 2022

ensin kartoitettava, millaisia kestävyysseikkoihin liittyviä vaikutuksia, riskejä ja mahdollisuuksia sen toimintaan liittyy. Lähtökohtien tunnistamisen jälkeen kaksoisolennaisuusanalyysi lähtee siis liikkeelle vaikutusten, riskien ja mahdollisuuksien kartoituksesta.

Tunnistaessaan vaikutuksia, riskejä ja mahdollisuuksia yrityksen tulee tarkastella ESRS 1 -standardin soveltamisvaatimuksen AR 16 taulukkoa, joka antaa listauksen kaikista kestävyysseikoista jaoteltuna standardeittain aiheisiin, osa-aiheisiin ja osaosa-aiheisiin. Tutkielman edellisessä pääluvussa taulukossa 2 esitettiin standardin kestävyysseikkoja esittävästä taulukosta otos. Kuitenkaan vaikutusten, riskien ja mahdollisuuksien kartoitus ei tulisi rajoittua taulukossa listattuihin kestävyysseikkoihin, vaan yrityksen on huomioitava sen oma yhteisökohtainen erityistilanteensa. [82]

Käytännössä tehdessään kaksoisolennaisuusanalyysiä yrityksen tulisi käydä läpi edellä mainitun taulukon listaamat kestävyysseikat ja pohtia, mitä kestävyysseikkoihin liittyviä vaikutuksia yrityksen toiminnasta aiheutuu ja minkälaisia kestävyysseikkaan liittyviä riskejä ja mahdollisuuksia on olemassa, joilla on yrityksen toiminnalle taloudellisia vaikutuksia. Kuitenkaan taulukon käyttöä ei voida pitää vaikutusten, riskien ja mahdollisuuksien ainoana lähteenä, vaan yrityksen tulisi pohtia, millaisiin kestävyysaiheisiin sen toiminta liittyy, joita ei mainita taulukossa [83]. Kuten aiemmin todettiin vaikutuksen olennaisuus ja taloudellinen olennaisuus ovat riippuvaisia toisistaan, jolloin riskit ja mahdollisuudet kumpuavat usein jo tunnistetuista vaikutuksista. Tällöin riskien ja mahdollisuuksien kartoitus on luontevaa aloittaa arvioimalla, liittyykö johonkin tunnistettuun vaikutukseen riskejä tai mahdollisuuksia.

Tarkastellaan vaikutusten, riskein ja mahdollisuuksien kartoitusta esimerkin avulla. Ilmastonmuutoksen hillintä on ESRS1 AR 16 taulukon mukaan standardiin E1 Ilmastonmuutos liittyvä osa-aihe. Tehdasyritys voisi tunnistaa tähän kestävyysseikkaan

[82] ESRS (EU) 2023/2772 ESRS 1 AR 16
[83] Kaisanlahti 2024, s. 817–818

liittyvän negatiivisen vaikutuksen, jossa se edistää ilmastonmuutosta aiheuttamillaan kasvihuonekaasupäästöillä. Vaikutus aiheutuu yrityksen oman toiminnan lisäksi sen arvoketjusta, eli kasvihuonekaasupäästöjä syntyy yrityksen omassa toiminnassa sekä sen toimittajasuhteissa. Tunnistettuaan ympäristöön kohdistuvan vaikutuksen yritys voisi pohtia, aiheuttaako ilmastonmuutos tai sen aiheuttamat fyysiset tai siirtymäriskit taloudellisia riskejä yrityksen toimintaan. Näin yritys pyrkii tunnistamaan kestävyysseikkaan liittyviä riskejä. Ilmastonmuutoksen hillintään voi liittyä myös mahdollisuuksia, kuten mahdollisuus kehittää ilmastonmuutosta hillitseviä tuotteita tai palveluita, joilla voi olla yrityksen toiminnalle taloudellista hyötyä. Kestävyysseikkaan liittyvien vaikutusten, riskien ja mahdollisuuksien kartoituksessa yrityksen tulisi huomioida myös sen sidosryhmien näkemykset aiheesta.

Havainnollistetaan vaikutusten, riskien ja mahdollisuuksien kartoitusta vielä toisella esimerkillä. Konsultointia tarjoava yritys pohtii sen oman työvoiman koulutukseen ja taitojen kehittämiseen liittyviä vaikutuksia. Yritys on tunnistanut henkilöstön koulutukseen liittyvän positiivisen vaikutuksen. Sen mukaisesti yritys tukee henkilöstönsä ammattitaitoa tarjoamalla koulutusta ja osaamisen kehittämistä, millä on kehittävä vaikutus henkilöstön ammattitaitoon, joka taas johtaa parempaan suoriutumiseen ja tuloksellisuuteen. Vaikutuksen tunnistamisen jälkeen yritys voi pohtia samaan kestävyysaiheeseen liittyviä riskejä ja mahdollisuuksia. Konsultointialalla henkilöstön ammattitaito on hyvin keskeistä, jolloin samaan vaikutukseen voisi liittyä riski siitä, että yritykselle aiheutuu kustannuksia, mikäli henkilöstön ammattitaidossa on puutteita. Henkilöstöön kohdistuvat vaikutukset ja riskit ovatkin erityisasemassa, sillä usein ei voi olla olemassa henkilöstöön liittyvää tai siitä aiheutuvaa riskiä ilman, että siitä aiheutuu samalla negatiivinen vaikutus henkilöstöön. Esimerkiksi edellä mainittuun riskiin liittyvä henkilöstöön kohdistuva negatiivinen vaikutus voisi olla se, että ammattitaidon puute estää henkilöä suoriutumasta omassa työssään. Tämä havainnollistaa riskin ja negatiivisen vaikutuksen eroa, joka ilmenee tarkastelemalla, mihin toiminta kohdistuu. Negatiivisen vaikutuksen kohteena on henkilöstö, ja riskin kohteena on yrityksen taloudellinen asema.

Vaikutusten tunnistamista voidaan pitää kestävyysseikkojen kartoituksen lähtökohtana. Kuitenkin sen lisäksi, että kartoitetaan jo tunnistettuihin vaikutuksiin liittyviä riskejä ja mahdollisuuksia, tulisi myös kartoittaa, onko yrityksellä myös sellaisiin kestävyysaiheisiin liittyviä riskejä tai mahdollisuuksia, joihin ei ole tunnistettu liittyvän vaikutuksia. Tunnistettuaan vaikutuksia, riskejä ja mahdollisuuksia yrityksen tulisi arvioida niiden olennaisuutta, jota tarkastellaan tutkielman seuraavassa luvussa. Samalla vaikutusten, riskien ja mahdollisuuksien määritelmiä tarkastellaan tarkemmin.

3.4 Olennaisuuden arviointi

Tunnistettuaan kaikki kestävyysseikkoihin liittyvät vaikutukset, riskit ja mahdollisuudet yrityksen tulee rajata ne ainoastaan olennaisiin. Mikäli yritys tunnistaa johonkin kestävyysseikkaan liittyvän vaikutuksen, riskin tai mahdollisuuden olennaiseksi, on sen raportoitava kestävyysraportillaan sen aihekohtaisen standardin tiedonantovaatimukset, johon kestävyysseikka liittyy. Yrityksen ei tule raportoida sellaisista kestävyysseikoista, joihin liittyen sillä ei ole olennaisia vaikutuksia, riskejä tai mahdollisuuksia. Tällöin yritys vastaa ainoastaan niiden aihekohtaisten ESRS-standardien tiedonantovaatimuksiin, joihin liittyen se on tunnistanut olennaisia kestävyysseikkoja. Näin kaksoisolennaisuusanalyysi määrittää sekä kestävyysraportin sisällön että laajuuden.

Kaksoisolennaisuusanalyysin kahta näkökulmaa, vaikutuksen olennaisuutta ja taloudellista olennaisuutta, arvioidaan eri tavoin. Näistä menetelmistä kerrotaan tutkielman seuraavissa kahdessa luvussa.

3.4.1 Vaikutuksen olennaisuus

Vaikutuksen olennaisuus on toinen kaksoisolennaisuuden näkökulmista. Vaikutukset tarkoittavat yrityksen vaikutuksia tai mahdollisia vaikutuksia ympäristöön ja

yhteiskuntaan eli ihmisiin yrityksen omien toimintojen tai arvoketjun liikesuhteiden kautta. Vaikutukset kuvaavat yrityksen positiivista tai negatiivista vaikutusta kestävään kehitykseen liittyviin aiheisiin eli kestävyysseikkoihin. Vaikutukset voivat olla tosiasiallisia tai mahdollisia, positiivisia tai negatiivisia, tahallisia tai tahattomia sekä peruutettavissa tai peruuttamattomissa olevia.[84]

Vaikutusten asiayhteydessä ihmisiin ja ympäristöön kohdistuvilla vaikutuksilla tarkoitetaan ympäristöön, yhteiskuntaan ja hallintotapaan (ESG) liittyviä vaikutuksia[85]. Vaikutusten tarkastelussa näkökulma on yrityksestä ulospäin, eli ne aiheutuvat yrityksen ja sen arvoketjun toiminnasta ulkopuolella olevaan ympäristöön ja yhteiskuntaan. Kuitenkin myös yrityksen toiminnasta sen omaan henkilöstöön kohdistuva toiminta katsotaan yhteiskuntaan kohdistuvaksi vaikutukseksi.

Vaikutuksia voi syntyä yrityksen omasta toiminnasta tai sen arvoketjun ylä- tai alavirrasta[86]. Esimerkiksi yritys voisi tunnistaa arvoketjunsa ylävirrasta vaikutuksen, jonka mukaisesti sen toimittajalla on puutteita työturvallisuudessa, ja tästä voisi aiheutua negatiivisia vaikutuksia arvoketjun työntekijöiden terveyteen ja turvallisuuteen. Arvoketjun alavirrasta syntyvä vaikutus voisi olla esimerkiksi pankin yritysasiakkaan toiminnasta syntyvät kasvihuonekaasupäästöt, jotka ovat pankille sen arvoketjun alavirrasta syntyvää ympäristövaikutusta.

Vaikutuksia voi syntyä lyhyellä, pitkällä tai keskipitkällä aikavälillä. ESRS 1 -standardin määritelmän mukaisesti lyhyt aikaväli tarkoittaa yrityksen raportointikauden pituutta eli tyypillisesti yhtä vuotta. Keskipitkä aikaväli kattaa ajan raportointikauden päättymisestä viidennen vuoden alkuun ja pitkä aikaväli tarkoittaa yli viittä vuotta. Lisäksi yrityksen voi olla tarpeen käyttää lisäjaottelua pitkälle aikavälille, yli viiden vuoden määritelmän lisäksi. [87] Yritys voi käyttää kestävyysraportoinnissaan myös tästä poikkeavia

[84] ESRS (EU) 2023/2772 Liite II taulukko 2
[85] ESRS (EU) 2023/2772 ESRS 1, luku 3.4
[86] ESRS (EU) 2023/2772 ESRS 1 luku 3.4
[87] ESRS (EU) 2023/2772 ESRS 1 luku 6.4

aikahorisontteja, mikäli se on tarkoituksenmukaista sen prosessien, suunnitelmien ja tavoitteiden kannalta[88]. Kuitenkin yrityksen tulisi tarkastella tosiasiallisia ja mahdollisia vaikutuksia eri aikahorisonteissa.

Kestävyysseikka on vaikutuksen olennaisuuden näkökulmasta yritykselle olennainen, jos yrityksen toiminnasta syntyy kestävyysseikkaan kohdistuvia olennaisia tosiasiallisia tai mahdollisia vaikutuksia, jotka voivat olla positiivisia tai negatiivisia.[89] Vaikutukset voidaan siis jakaa neljään luokkaan:

1. Tosiasiallinen negatiivinen vaikutus
2. Mahdollinen negatiivinen vaikutus
3. Tosiasiallinen positiivinen vaikutus
4. Mahdollinen positiivinen vaikutus

Olennaisuuden arviointi vaihtelee riippuen siitä, minkälaisesta edellä luetellusta vaikutuksesta on kyse. Tosiasiallisten negatiivisten vaikutusten olennaisuutta määriteltäessä huomioidaan vaikutuksen mittakaava, laaja-alaisuus ja vaikutuksen korjaamaton luonne. Näistä käytetään yhteisnimitystä vaikutuksen vakavuus. Mahdollisen negatiivisen vaikutuksen olennaisuuteen vaikuttaa edellä mainitun vaikutuksen vakavuuden lisäksi sen tapahtumisen todennäköisyys. Mikäli kyse on mahdollisesta negatiivisesta ihmisoikeusvaikutuksesta, painoarvoa annetaan ensisijaisesti vaikutuksen vakavuudelle kuin sen todennäköisyydelle.

Positiivisten vaikutusten olennaisuutta määritettäessä jätetään huomioimatta vaikutuksen korjaamaton luonne, jolloin tosiasiallisen positiivisen vaikutuksen olennaisuuteen vaikuttaa vaikutuksen mittakaava sekä laaja-alaisuus ja mahdollisen positiivisen vaikutuksen olennaisuuteen vaikuttaa lisäksi todennäköisyys.[90] Taulukko 3

[88] Silvola ja muut 2025, luku 5.2.7
[89] ESRS (EU) 2023/2772 ESRS 1 luku 3.4
[90] ESRS (EU) 2023/2772 ESRS 1 luku 3.4

havainnollistaa olennaisuuden määrittelyssä huomioon otettavia seikkoja erilaisten vaikutusten osalta.

Taulukko 3. Olennaisuuden määrittely erilaisille vaikutuksille.

	Tosiasiallinen negatiivinen	Mahdollinen negatiivinen	Tosiasiallinen positiivinen	Mahdollinen positiivinen
Mittakaava	x	x	x	x
Laaja-alaisuus	x	x	x	x
Korjaamaton luonne	x	x		
Todennäköisyys		x		x

Vaikutuksen vakavuutta, eli mittakaavaa, laaja-alaisuutta ja korjaamatonta luonnetta tulisi arvioida ihmisten ja ympäristön näkökulmasta. Mittakaava kuvaa, miten vakavasta tai positiivisessa tapauksessa hyödyllisestä vaikutuksesta on kyse, eli miten voimakkaasti vaikutus vaikuttaa sen kohteena olevaan ympäristöön tai yhteiskuntaan. Laaja-alaisuus kuvaa, miten laajalle vaikutus on levinnyt, eli kuinka montaa yksilöä tai kuinka laajaa ympäristöä vaikutus koskettaa. Negatiivisten vaikutusten olennaisuutta arvioitaessa huomioon otettava korjaamaton luonne kuvaa sitä, missä määrin negatiivinen vaikutus voidaan korjata eli onko mahdollista palauttaa vaikutuksen kohteena oleva negatiivista vaikutusta edeltäneeseen tilaan. Positiivisten vaikutusten olennaisuutta arvioitaessa korjaamatonta luonnetta ei oteta huomioon.[91]

Vaikutuksen olennaisuuden analysointia havainnollistetaan seuraavaksi esimerkillä. Yrityksessä on tapahtunut työtapaturma, joka on tosiasiallisen negatiivinen omaan työvoimaan kohdistuva vaikutus. Yrityksen tulee arvioida työtapaturmaan liittyen vaikutuksen mittakaavaa, laaja-alaisuutta ja korjaamatonta luonnetta, selvittääkseen kuinka vakavasta vaikutuksesta on kyse. Arvioitaessa mittakaavaa tulisi huomioida, kuinka vakavasta työtapaturmasta on ollut kyse eli kuinka suurta vahinkoa se on aiheuttanut työntekijöille. Laaja-alaisuutta analysoitaessa arvioitaisiin, moneenko

[91] ESRS (EU) 2023/2772, ESRS 1 lisäys A AR 10 ja EFRAG 2024, s. 28

työntekijään tapaturma on kohdistunut. Korjaamatonta luonnetta analysoitaessa arvioitaisiin, onko tapaturma aiheuttanut työntekijöille peruuttamatonta vahinkoa eli kuinka suurilla kustannuksilla tai kuinka pitkän ajan kuluessa vahinko voidaan korjata, tai voidaanko korjata laisinkaan.

Jotta kestävyysseikkojen olennaisuutta voidaan mitata ja asettaa sille raja-arvoja, edellä kuvattu laadullinen arviointi on voitava esittää määrämuotoisena. EFRAG:n julkaisema luonnos kaksoisolennaisuuden konseptista standardien laatimista varten tarjoaa numeeriset arvot vaikutusten vakavuuden eli mittakaavan, laaja-alaisuuden, korjaamattoman luonteen ja todennäköisyyden arviointiin. Numeerisia arvoja tai olennaisuuden raja-arvoja ei määritetä ESRS-standardissa. Ohjeen mukaan vakavuuden komponentit voidaan pisteyttää välille 0–5 taulukon 4 kuvauksien mukaisesti.

Taulukko 4. Vaikutuksen olennaisuuden pisteytys (mukaillen EFRAG, 2022, s. 14–15).

	Vaikutuksen vakavuus		
	Mittakaava	**Laaja-alaisuus**	**Korjaamaton luonne**
5	Absoluuttinen vaikutus	Globaali/täysimittainen vaikutus	Ei korjattavissa oleva / peruuttamaton vaikutus
4	Merkittävä vaikutus	Laajalle levinnyt vaikutus	Hyvin vaikeaa korjata tai vaatii paljon aikaa
3	Keskiverto vaikutus	Keskiverto vaikutus	Vaikeaa korjata tai vaatii kohtalaisesti aikaa
2	Matala vaikutus	Keskittynyt vaikutus	Korjattavissa vaivannäöllä (aika ja kustannukset)
1	Minimaalinen vaikutus	Rajallinen vaikutus	Helposti korjattavissa tai vaatii vähän aikaa
0	Ei vaikutusta	Ei vaikutusta	Hyvin helposti korjattavissa

Vaikutuksen vakavuuden komponentit voidaan arvioida taulukon mukaisesti sanallisia kuvauksia apuna käyttäen, minkä lopputuloksena saadaan sanallisia kuvauksia vastaavat numeeriset arvot vaikutuksen mittakaavalle, laaja-alaisuudelle ja korjaamattomalle luonteelle. Kuitenkin vaikutusten olennaisuuden pisteytysmetodologia sekä sanalliset

kuvaukset ovat vapaasti yrityksen määriteltävissä, jolloin tässä esitetty menetelmä on vain yksi tapa analyysin toteuttamiseen.

Palataan edellä kuvattuun esimerkkiin työtapaturmasta. Tapaturman mittakaavaa arvioitaessa yrityksen tulisi pisteyttää arvio siitä, kuinka suurta vahinkoa tapaturma on aiheuttanut työntekijälle tai työntekijöille. Esimerkiksi arvosana 4 tarkoittaisi, että tapaturma on vaikuttanut työntekijän terveyteen merkittävästi. Laaja-alaisuutta arvioitaessa pisteytettäisiin arvio siitä, kuinka montaa henkilöä työtapaturma on koskettanut. Yhden tai muutaman työntekijän tapauksessa laaja-alaisuus voisi saada arvon 1. Korjaamatonta luonnetta arvioitaessa täytyisi arvioida, miten helposti työtapaturman vaikutukset ovat palautettavissa ennalleen. Tässä voitaisiin käyttää mittarina esimerkiksi työntekijän sairausloman kestoa. Jos työntekijä on sairauslomansa jälkeen taas työkuntoinen, korjaamaton luonne voisi saada esimerkiksi arvosanan 2.

Vaikutuksen vakavuuden elementtien pisteytyksen jälkeen tosiasiallisen vaikutuksen olennaisuuden pisteytys voidaan laskea seuraavia kaavoja käyttäen:

1. **tosiasiallisen negatiivisen vaikutuksen olennaisuus = mittakaava + laaja-alaisuus + korjaamaton luonne**
2. **tosiasiallisen positiivisen vaikutuksen olennaisuus = mittakaava + laaja-alaisuus**[92].

Arvioinnin lopputuloksena saadaan numeerinen arvo vaikutuksen vakavuudelle. Esimerkissä tapaturman liittyvä vaikutus saa arvon 7[93]. Mitä suurempi arvo, sitä merkittävämmästä eli olennaisemmasta vaikutuksesta on kyse. Yleistettynä vähäinen yhteen henkilöön kohdistuva työtapaturma ei oletettavasti ole yritykselle olennainen,

[92] EFRAG 2022, s.15

[93] Esimerkin tosiasiallisen negatiivisen vaikutuksen olennaisuus = mittakaava 4 + laaja-alaisuus 1 + korjaamaton luonne 2 = 7

mutta laajan työntekijäjoukon terveyteen merkittävästi vaikuttava tapaturma todennäköisesti on.

Kaksoisolennaisuusanalyysissa on arvioitava myös mahdollisia vaikutuksia, eli sellaisia, jotka eivät ole vielä tapahtuneet, mutta joiden tapahtumisen yritys tunnistaa mahdolliseksi. Mahdollisien negatiivisten vaikutusten arvioinnissa otetaan huomioon edellä käsiteltyjen mittakaavan, laaja-alaisuuden ja korjaamattoman luonteen vuoksi myös vaikutuksen toteutumisen todennäköisyys[94].

Edellä kuvatun esimerkin mukaisesti yritys voisi tunnistaa, että työtapaturma on mahdollista tapahtua, jos henkilöstö ei noudata työturvallisuusohjeita. Tällöin arvioinnin kohteena on mahdollinen negatiivinen vaikutus ja olennaisuuden arvioinnissa huomioitaisiin vaikutuksen vakavuuden eli mittakaavan, laaja-alaisuuden ja korjaamattoman luoteen arvioinnin lisäksi tapaturman tapahtumisen todennäköisyys. Mahdollisia positiivisia vaikutuksia arvioidaan samoin lukuun ottamatta korjaamattoman luonteen arviointia.

Vaikutuksen tapahtumisen todennäköisyyttä voidaan mitata laadullisin tai määrällisin menetelmin riippuen siitä, minkälaista tietoa on saatavilla. Todennäköisyyttä on mahdollista kuvata käyttäen yleisiä termejä, kuten ”tapahtuu epätodennäköisesti” tai ”tapahtuu hyvin todennäköisesti” tai sitä voidaan kuvata käyttäen matemaattisia arvoja arvioimalla esimerkiksi, kuinka suuren prosentin todennäköisyydellä vaikutus tapahtuu. Todennäköisyyttä voidaan arvioida myös esiintymistiheyden perusteella esimerkiksi arvioimalla, kuinka monta kertaa vaikutus voi tapahtua tietyn ajanjakson aikana.[95]

EFRAG ei tarjoa todennäköisyyden arvioinnin avuksi samankaltaisia sanallisia määrittelyjä ja vastaavia numeerisia arvoja, kuin vaikutuksen vakavuuden arviointiin.

[94] EFRAG 2024, s. 23
[95] EFRAG 2024, s. 30

Todennäköisyyttä voitaisiin arvioida esimerkiksi seuraavalla tavalla. Matematiikassa todennäköisyyttä arvioidaan lukujen 0–1 välillä, jossa luku 1 kuvastaa varmaa tapahtumaa ja luku 0 mahdotonta tapahtumaa. Mikäli vaikutuksen tapahtumisen todennäköisyyden arvioinnissa halutaan käyttää viisijakoista menetelmää samoin kuin vaikutuksen vakavuuden arvioinnissa, sille voitaisiin määritellä seuraavanlaiset raja-arvot, jotka esitetään taulukossa 5.

Taulukko 5. Mahdollisen vaikutuksen toteutumisen todennäköisyys.

1	Vaikutus toteutuu varmasti
0,75	Vaikutus toteutuu todennäköisemmin kuin jää toteutumatta
0,5	Vaikutus toteutuu yhtä todennäköisesti kuin jää toteutumatta
0,25	Vaikutus jää todennäköisemmin toteutumatta kuin toteutuu
0	Vaikutus ei toteudu

Mahdollisen vaikutuksen olennaisuuden pisteytys laskettaisiin siten seuraavalla kaavalla: **mahdollisen vaikutuksen olennaisuus = vaikutuksen vakavuus * vaikutuksen toteutumisen todennäköisyys**. Negatiivisten vaikutusten osalta vaikutuksen vakavuus koostuu vaikutuksen mittakaavasta, laaja-alaisuudesta ja korjaamattomasta luonteesta ja positiivisissa vaikutuksissa huomioidaan ainoastaan mittakaava ja laaja-alaisuus. Todennäköisyydeltään varmasti toteutuva mahdollinen vaikutus eroaa tosiasiallisesta vaikutuksesta siinä, että se ei ole vielä tapahtunut.

Käyttämällä edellä kuvattua menetelmää, negatiivinen vaikutus voidaan pisteyttää välille 0–15 ja positiivinen vaikutus välille 0–10. Vaikutusten pisteyttämisen jälkeen lopputulosta eli vaikutuksen olennaisuutta voidaan tulkita EFRAG:n tarjoamien olennaisuuden pisteytyksien raja-arvojen avulla, jotka kuvataan taulukossa 6. EFRAG:n esittämien raja-arvojen voidaan tulkita esittävän negatiivisen vaikutuksen olennaisuuden raja-arvoja, sillä positiivinen vaikutus voi saada maksimissaan 10 pistettä, mikäli käytetään taulukossa 4 esitettyä EFRAG:n määrittelemää vaikutuksen olennaisuuden pisteytystä asteikolla 0–5.

Taulukko 6. Negatiivisen vaikutuksen olennaisuuden raja-arvot (mukaillen EFRAG, 2022, s. 15).

Negatiivisen vaikutuksen olennaisuus		
≥ 12	Kriittinen	Olennainen
[10,12)	Merkittävä	
[8,10)	Tärkeä	
[5,8)	Informatiivinen	Epäolennainen
< 5	Minimaalinen	

Mikäli negatiivinen vaikutus on taulukon 6 määritelmien mukaan tärkeä, merkittävä tai kriittinen eli vaikutukselle laskettu pistemäärä on vähintään 8, katsotaan vaikutus yritykselle olennaiseksi[96]. Edellä kuvatussa esimerkissä työtapaturma sai arvon 7, eli vaikutus on informatiivinen ja siten yritykselle epäolennainen. Yrityksen ei tarvitse sisällyttää kuvausta vaikutuksesta kestävyysraportilleen.

EFRAG ei tarjoa samanlaista taulukkoa positiivisten vaikutusten raja-arvojen arviointiin. Samankaltaista menetelmää on tulkittu negatiivisten vaikutusten raja-arvojen pohjalta taulukossa 7 jakamalla luvut 0–10 samassa suhteessa kuin taulukon 5 luvut 0–15 pyöristettynä kokonaislukuihin.

Taulukko 7. Positiivisen vaikutuksen olennaisuuden raja-arvot

Positiivisen vaikutuksen olennaisuus		
≥ 8	Kriittinen	Olennainen
[7,8)	Merkittävä	
[5,7)	Tärkeä	
[3,5)	Informatiivinen	Epäolennainen
< 3	Minimaalinen	

Mikäli positiivinen vaikutus saa vähintään arvon 5 eli on taulukon 7 määritelmien mukaan tärkeä, merkittävä tai kriittinen, katsotaan vaikutus yritykselle olennaiseksi. Näin ollen yrityksen tulisi sisällyttää kestävyysraporttiinsa tiedot sellaisista tosiasiallisista

[96] EFRAG 2022, s. 15

ja mahdollisista positiivisista vaikutuksista, jotka saavat kaksoisolennaisuusanalyysissa vähintään arvosanan 5.

Mikäli vaikutuksen mittakaava, laaja-alaisuus tai korjaamaton luonne arvioidaan korkeimmalla arvolla 5, kestävyysseikka on olennainen [97], vaikka laskukaavan lopputuloksena negatiivisen vaikutuksen arvo olisi alle 8, tai positiivisen vaikutuksen arvo olisi alle 5. On myös huomioitava, että kun on kyse kielteisestä ihmisoikeusvaikutuksista, vaikutuksen vakavuutta tulisi arvioida ensisijaisena vaikutuksen tapahtumisen todennäköisyyteen nähden [98]. Käytännössä ihmisoikeusvaikutuksia koskevissa tapauksissa tapahtumisen todennäköisyyden arviointi voidaan jättää huomioimatta tai sille voidaan antaa laskennassa huomattavasti pienempi painoarvo.

3.4.2 Taloudellinen olennaisuus

Kestävyysraportilla annettavien taloudellisten tietojen olennaisuus laajentaa sitä olennaisuuden soveltamisalaa, jota käytetään määritettäessä tilinpäätökseen sisältyviä taloudellisia tietoja. Olennaisuuden konsepti on sama niin tilinpäätösraportoinnissa kuin kestävyysraportoinnissakin, mutta todennäköisesti niiden olennaisuusarvioinnin lopputuloksena saadaan toisistaan eroavaa tietoa. Koska kestävyysraportoinnissa olennaisuutta on tarkasteltava pidemmällä aikahorisontilla ennakoiduista taloudellisista vaikutuksista, on todennäköistä, että kaksoisolennaisuusanalyysissa tunnistetaan sellaisia taloudellisia riskejä ja mahdollisuuksia, jotka eivät vielä ole tilinpäätöksen kannalta olennaisia. Lisäksi kestävyysraportoinnissa huomioidaan myös arvoketjun ylä- ja alavirrasta nousevia riskejä ja mahdollisuuksia, joita ei sisällytetä tilinpäätökseen.[99]

[97] ESRS (EU) 2023/2772 ESRS 1 AR 11 ja EFRAG 2022
[98] ESRS (EU) 2023/2772 ESRS 1, luku 3.4
[99] ESRS (EU) 2023/2772 ESRS 1, luku 3.5 ja EFRAG 2024, s. 39–40

Kestävyysseikan taloudellinen olennaisuus tarkoittaa, että kestävyysseikkaan liittyy riskejä tai mahdollisuuksia, jotka vaikuttavat olennaisesti yrityksen taloudelliseen asemaan, kehitykseen, tulokseen, kassavirtoihin, rahoituksen saatavuuteen tai pääomakustannuksiin eri aikahorisonteilla. Tietoja voidaan pitää olennaisena, mikäli ne palvelevat taloudellisen raportoinnin ensisijaisten käyttäjien päätöksentekoa ja mikäli tietojen poisjättö, vääristely tai peittely vaikuttaisi kyseisten käyttäjien päätöksiin, joita he tekevät yrityksen kestävyysraportin perusteella.[100]

ESRS standardi ei määrittele tarkkaa prosessia riskien ja mahdollisuuksien määrittelyyn eli taloudellisen olennaisuuden analysointiin. Standardin mukaan riskien ja mahdollisuuksien tunnistamisen jälkeen on määritettävä niiden olennaisuus, johon vaikuttaa riskien ja mahdollisuuksien esiintymisen todennäköisyys sekä taloudellisen vaikutuksen mahdollinen suuruus. Riskien ja mahdollisuuksien taloudellista vaikutusta on arvioitava lyhyellä, keskipitkällä ja pitkällä aikavälillä. [101] Taloudellisen riskin tai mahdollisuuden lähteenä on riippuvuus sosiaalisista resursseista tai luonnonvaroista[102]. Tämä tarkoittaa, että riski tai mahdollisuus katsotaan olennaiseksi, mikäli niistä annettavaa tietoa pidetään olennaisena niille, jotka tarjoavat tai saattavat tulevaisuudessa tarjota yritykselle resursseja[103].

Mikäli yritys arvioi jo ESG-riskejä osana riskienhallintaprosessiaan, se voi arvioida kaksoisolannaisuusanalyysissa tunnistettujen riskien olennaisuutta riskienhallintaprosessinsa mukaisesti. Kuitenkin huomioiden riskien vaikutukset lyhyellä, keskipitkällä ja pitkällä aikavälillä ESRS-standardin velvoitusten mukaisesti. [104] Kestävyysraportoinnissa taloudellista olennaisuutta on tarkasteltava pidemmällä aikahorisontilla, kuin usein tilinpäätöksissä tarkastellaan[105]. Riskien ja mahdollisuuksien

[100] ESRS (EU) 2023/2772 ESRS 1, luku 3.5
[101] ESRS (EU) 2023/2772 ESRS 1, luku 3.5 ja AR 15
[102] Silvola ja muut 2025, luku 6.5.2
[103] EFRAG 2024, s. 39
[104] EFRAG 2024, s.24
[105] EFRAG 2024, 33

tunnistamisprosessin tarkoituksena on kuitenkin tunnistaa myös sellaisia taloudellisia riskejä ja mahdollisuuksia, joita yritys ei vielä huomioi taloudellisessa raportoinnissaan[106].

Kestävyysseikka voi olla taloudellisesti olennainen, vaikka sen taloudellisia vaikutuksia ei voitaisi mitata luotettavasti raportointihetkellä. Tällöin raja-arvoina tulisi käyttää laadullisia tekijöitä, jolloin riski tai mahdollisuus voi olla olennainen luonteensa vuoksi. Esimerkiksi kestävyysseikkoihin liittyvää maineriskiä ei välttämättä voida mitata määrällisin keinoin, mutta sillä voi olla taloudellista vaikuttavuutta esimerkiksi rahoituksen saatavuuden, sen kustannusten tai tuotteiden ja palveluiden kysynnän kautta.[107]

Riskien ja mahdollisuuksien olennaisuuteen vaikuttaa niiden esiintymistodennäköisyys ja taloudellisen vaikutuksen suuruus[108]. Todennäköisyyden arvioinnissa on luontevaa käyttää samoja määrittelyjä, kuin mahdollisten vaikutusten arvioinnissa, joka esitetään taulukossa 5. Tällöin riskin tai mahdollisuuden todennäköisyyttä voidaan arvioida sanallisesti ja pisteyttää välille 0–1.

Riskien ja mahdollisuuksien taloudellisen vaikutuksen suuruutta voitaisiin arvioida mittaamalla, kuinka merkittäviä kustannuksia riski aiheuttaisi toteutuessaan tai kuinka suurta taloudellista hyötyä mahdollisuuden valjastamisesta voisi saada. Taloudellisten vaikutusten suhteuttamiseksi yrityksen kontekstiin voitaisiin arvioida taloudellisen vaikutuksen suuruutta suhteessa johonkin taloudelliseen tunnuslukuun, kuten yrityksen liikevaihtoon tai taseen loppusummaan. Asteikon määrittämisessä voidaan käyttää apuna yrityksen riskienhallintajärjestelmässä määriteltyjä raja-arvoja. Asteikon määrittelyyn vaikuttavat yrityskohtaiset ominaisuudet, kuten toimiala, yritysmuoto, ja yrityksen koko. Esimerkiksi osakeyhtiön kohdalla luontevana määrittelyn lähtökohtana voitaisiin pitää liikevaihtoa.

---

[106] EFRSG 2022, s.17
[107] EFRAG 2024, s.33–34
[108] ESRS (EU) 2023/2772 ESRS 1, luku 3.5 ja AR 15

Taulukossa 8 esitetään esimerkki siitä, miten taloudellisen olennaisuuden suuruutta voitaisiin pisteyttää [109]. Pisteytysten havainnollistamiseksi esitetään myös sanalliset kuvaukset. Taloudellisen suuruuden arviointi on kuitenkin yrityskohtaista, jolloin tarkempia numeerisia arvoja ei voida tässä tutkielmassa esittää. Taloudellisen olennaisuuden arviointiasteikko on yrityksen vapaasti määritettävissä.

Taulukko 8. Esimerkki taloudellisen olennaisuuden pisteytyksen määrittelystä.

Taloudellisen olennaisuuden pisteytys		
5	Kriittinen vaikutus	Vaikutus yli D % taloudellisesta tunnusluvusta
4	Merkittävä vaikutus	Vaikutus välillä C–D % taloudellisesta tunnusluvusta
3	Keskiverto vaikutut	Vaikutus välillä B–C % taloudellisesta tunnusluvusta
2	Vähäinen vaikutus	Vaikutus välillä A–B % taloudellisesta tunnusluvusta
1	Minimaalinen vaikutus	Vaikutus alle A % taloudellisesta tunnusluvusta
0	Ei vaikutusta	Ei vaikutusta taloudelliseen tunnuslukuun

Kun taloudellisen olennaisuuden pisteytykseksi on mietitty asianmukaiset kynnysarvot, taloudellisen riskin tai mahdollisuuden olennaisuus voidaan laskea seuraavalla kaavalla: **taloudellinen olennaisuus = taloudellisen vaikutuksen suuruus * todennäköisyys**. Kestävyysseikkoihin liittyvät riskit ja mahdollisuudet voidaan näin ollen pisteyttää välille 0–5.

Tämän jälkeen olennaisuuden raja-arvo voidaan asettaa mukaillen taulukoissa 6 ja 7 esitettyjä vaikutuksen olennaisuuden raja-arvoja. Taloudellisten vaikutusten eli riskien ja mahdollisuuksien osalta olennaisuuden raja-arvo esitetään taulukossa 9.

[109] ESRS-standardi tai EFRAG:n ohjeistukset eivät tarjoa taloudellisen olennaisuuden arviointiin tarkkoja pisteytysmenetelmiä tai raja-arvoja. Tässä esitetyt taloudellisen olennaisuuden raja-arvot ovat esimerkki ja tulkinta siitä, miten yritys voisi arvioida riskin tai mahdollisuuden taloudellisen vaikutuksen suuruutta, eivätkä raja-arvot sääntelyyn tai ohjeistuksiin.

Taulukko 9. Taloudellisen vaikutuksen olennaisuuden raja-arvot.

Taloudellisen vaikutuksen olennaisuus		
≥ 4	Kriittinen	Olennainen
[3,4)	Merkittävä	
[2,3)	Tärkeä	
[1,2)	Informatiivinen	Epäolennainen
< 1	Minimaalinen	

Mikäli taloudellisen olennaisuuden laskukaavan lopputuloksena saatava luku on vähintään 2, eli taloudellinen vaikutus on tärkeä, merkittävä tai kriittinen, voidaan riskiä tai mahdollisuutta pitää yritykselle olennaisena. Tällöin sen on sisällytettävä kestävyysraporttiinsa olennaisen riskin tai mahdollisuuden tiedot.

Havainnollistetaan taloudellisen olennaisuuden määrittelyä esimerkin avulla. Yritys valmistaa uusiutuvaa energiaa tuottavia aurinkopaneeleja. Uudistetun rakennuksien energiatehokkuusdirektiivin odotetaan asettavan yrityksille ja kotitalouksille velvollisuuksia energiatehokkuuden parantamiseen ja fossiilisen energiankulutuksen vähentämiseen. Tällä arvioidaan olevan kysyntää lisäävä vaikutus aurinkopaneeleja valmistavalle yritykselle. Yritys on näin ollen tunnistanut energiaan liittyvän taloudellisen mahdollisuuden. Arvioidakseen mahdollisuuden olennaisuutta yrityksen tulisi arvioida mahdollisuuden taloudellista vaikutusta ja sen toteutumisen todennäköisyyttä.

Yritys on oletettavasti arvioinut euromääräiset rajat riskien olennaisuudelle riskienhallintajärjestelmässään. Yritys voi hyödyntää samoja rajoja mahdollisuuden arviointiin kaksoisolennaisuusanalyysissa. Yritys arvioi, että sääntelyn vaikutus kysyntään ja sitä kautta yrityksen tulokseen voisi olla merkittävä ja yritys antaa mahdollisuuden taloudellisen vaikutuksen suuruudelle arvon 4 taulukon 8 mukaisesti.

Tämän jälkeen yritys arvioi mahdollisuuden tapahtumisen todennäköisyyttä. Kaksoisolennaisuuden arviointihetkellä energiatehokkuusdirektiiviä ei olla vielä toimeenpantu kansallisella lailla. Yrityksen voi olla hankalaa arvioida tulevan lainsäädännön muutoksia ja sitä kautta vaikutuksia aurinkopaneelien kysyntään.

Seurattuaan virallista keskustelua, yritys kuitenkin arvioi, että on todennäköistä, että direktiivin kansallinen toimeenpano tullaan toteuttamaan yritystä hyödyttävällä tavalla. Yritys arvioi, että tämä toteutuu todennäköisemmin kuin jää toteutumatta ja antaa mahdollisuuden tapahtumisen todennäköisyydelle arvosanan 0,75 taulukon 5 mukaisesti. Näin ollen mahdollisuuden taloudellinen vaikutus voidaan laskea kertomalla taloudellisen vaikutuksen suuruus sen todennäköisyydellä. Yrityksen mahdollisuus saa näin olennaisuuden arvoksi 3, joka on taulukon 9 mukaisesti merkittävä olennainen vaikutus. Yrityksen tulee raportoida mahdollisuuden tiedot kestävyysraportillaan.

3.5 Raportointi ja seuranta

Edellä kuvatut kaksoisolennaisuusanalyysin vaiheet perustuvat ESRS 1 -standardin määritelmään kaksoisolennaisuusanalyysissa huomioon otettavista seikoista. Kiteytettynä nämä vaiheet ovat analyysin lähtökohtien tunnistaminen arvoketjun ja sidosryhmien määrittelyllä, kestävyysseikojen kartoitus sidosryhmävuorovaikutus huomioiden sekä vaikutusten, riskien ja mahdollisuuksien olennaisuuden määrittely. Jotta kaksoisolennaisuusanalyysin prosessi voidaan varmentaa sekä toistaa seuraavina vuosina vertailtavuus säilyttäen, prosessi tulisi dokumentoida sisäisesti.

Lopuksi kaksoisolennaisuusanalyysin lopputulos olisi syytä dokumentoida sekä viestiä siitä yrityksen sisällä olennaisille organisaation osille. Kaksoisolennaisuusanalyysin toteutustavasta tulee myös raportoida kestävyysraportilla ESRS-standardien edellyttämin osin. Tätä voidaan pitää kaksoisolennaisuusanalyysin neljäntenä ja viimeisenä vaiheena. Kestävyysraportti julkaistaan osana hallituksen toimintakertomusta, jolloin hallitus on vastuussa sen sisällöstä. Koska kaksoisolennaisuusanalyysi määrittää kestävyysraportin laajuuden ja sisällön, analyysin tulos olisi syytä hyväksyä yrityksen hallituksessa. Näin hallitus voi varmistua kaksoisolennaisuusanalyysin tuloksesta sekä prosessin asianmukaisuudesta.[110]

[110] Silvola ja muut 2025, luku 6.6

Kaksoisolennaisuusanalyysi tulee suorittaa ennen ensimmäisen kestävyysraportin kirjoittamista ja analyysin ajantasaisuudesta on varmistuttava jokaisella raportointikierroksella. Analyysia ei ole tarpeen toteuttaa uudelleen jokaista kestävyysraporttia varten, mikäli yrityksen toiminnassa ja toimintaympäristössä ei ole tapahtunut merkittäviä muutoksia. Tällöin edellistä analyysiä voidaan käyttää myös seuraavan kestävyysraportoinnin lähtökohtana. [111] Kaksoisolennaisuusanalyysin toteutuksen dokumentointi on tärkeää, jotta yritys voi toistaa analyysin seuraavana vuonna. Vakiomuotoinen prosessi edistää analyysin sekä sidosryhmävuorovaikutuksen johdonmukaisuutta. Analyysin taustalla oleva prosessi ja johtopäätökset on viestittävä selkeästi myös kestävyysraportin varmentajalle. [112]

Toteutettuaan kaksoisolennaisuusanalyysin, yrityksellä tulisi olla tiedossaan lista kestävyysaiheita, ja niihin liittyviä vaikutuksia, riskejä ja mahdollisuuksia, jotka ovat yritykselle olennaisia. Tällöin yrityksen on raportoitava kestävyysraportillaan kestävyysaihetta vastaavat tiedot noudattaen ESRS-standardien tiedonantovaatimuksia. Mikäli yritys toteaa, että ESRS-standardit eivät kata riittävällä tavalla yrityksen tunnistamaa kestävyysaihetta, yrityksen on raportoitava kestävyysaiheesta omia yrityskohtaisesti.[113]

Olennaiseksi todetut aiheet voidaan esittää kestävyysraportilla esimerkiksi taulukkomuotoisena visuaalisena esityksenä, mikäli se tukee asian ymmärrettävyyttä. Usein visuaalisia havainnollistuksia on tarpeen tukea tekstimuotoisella sisällöllä, jotta kestävyysraportin käyttäjä voi saada käsityksen visualisoinnin tarkoituksesta. Olennaisista kestävyysaiheista tulisi kertoa, miksi kyseinen aihe on olennainen, eli onko kyse vaikutuksesta, riskistä vai mahdollisuudesta. Vaikutusten osalta olisi syytä ilmoittaa onko kyse tosiasiallisesta vai mahdollisesta vaikutuksesta ja onko vaikutus positiivinen

[111] Silvola ja muut 2025, luku 6.1.1
[112] Niskala & Palmuaro 2023, s. 90
[113] Silvola ja muut 2025, luku 6.6

vai negatiivinen. Lisäksi tulisi ilmoittaa kumpuaako aihe yrityksen omasta toiminnasta vai sen arvoketjusta ja millä aikahorisontilla.[114]

Yrityksen kaksoisolennaisuusanalyysi ei ole julkinen dokumentti, mutta ESRS 2 -standardin tiedonantovaatimuksessa IRO-1 yrityksen tulee antaa kuvaus olennaisten vaikutusten, riskien ja mahdollisuuksien tunnistamis- ja arviointiprosessista. ESRS 2 -standardin tiedonantovaatimuksessa IRO-2 yrityksen on lueteltava kaksoisolennaisuusanalyysin perusteella tunnistetut tiedonantovaatimukset, joita se on noudattanut kestävyysraportillaan. Toisin sanoen on esiteltävä kaksoisolennaisuusanalyysin lopputulos. Kestävyysraportilla ei siis tarvitse kuvata kaksoisolennaisuusanalyysin vaiheita kokonaisuudessaan, mutta IRO-1 ja IRO-2 -tiedonantovaatimuksista kestävyysraportin lukija saa yleiskatsauksen olennaisuusanalyysin menetelmistä, rajauksista ja tuloksesta.

Kaksoisolennaisuusanalyysin tarkoitus on toimia kestävyysraportoinnin lähtökohtana, mutta ennen kaikkea sen avulla yrityksen tulisi pystyä tunnistamaan sen sidosryhmille tärkeää ESG-informaatiota. Olennaisuusanalyysin avulla yritys voi ohjata toimenpiteitä ja resursseja tärkeimpien kestävyysseikkojen hallitsemiseen, jolloin analyysin toimii myös viitekehyksenä yrityksen vastuullisuustyölle. Analyysi voi tuoda esiin sellaisia kestävyysaiheita, joiden hallitsemiseksi yrityksellä ei vielä ole toimenpiteitä, mutta aiheet ovat silti merkityksellisiä yrityksen sidosryhmille. Tällöin analyysi voi tarjota syötteitä yrityksen liiketoimintastrategioiden päivittämiseen.[115]

3.6 Kaksoisolennaisuusanalyysin erityispiirteet

Kaksoisolennaisuusanalyysiin ja kestävyysraportointiin liittyy erityispiirteitä esimerkiksi kestävyysraportoinnin varmentamisen osalta. Tässä tutkielman luvussa täydennetään

[114] Silvola ja muut 2025, luku 6.6.
[115] Silvola ja muut 2023, luku 6.7

edellä kuvattua kaksoisolennaisuusanalyysin prosessia käsittelemällä analyysin yksityiskohtia ja erityisiä ominaisuuksia. Lisäksi tarkastellaan kaksoisolennaisuusanalyysin käytännön prosessia ja työkaluja.

Kielellisesti tulkittuna mahdollinen positiivinen vaikutus ja mahdollisuus sekä mahdollinen negatiivinen vaikutus ja riski saattavat kuulostaa keskenään samoilta asioilta. Kaksoisolennaisuuden kontekstissa näiden termien ero tulee kestävyysseikkojen analysoinnin kahdesta eri näkökulmasta. Mahdollinen positiivinen vaikutus kohdistuu kaksoisolennaisuuden periaatteen mukaisesti yrityksen ja sen arvoketjun toiminnasta yhteiskuntaan ja ympäristöön, kun mahdollisuus kumpuaa yhteiskunnasta ja ympäristöstä yritykseen. Sama pätee mahdollisen negatiivisen vaikutuksen ja riskin osalta. Lisäksi mahdollisuudella ja riskillä on aina taloudellista merkittävyyttä.

ESRS-standardin mukaan yrityksen pääasiallisten vaikutusten, riskien ja mahdollisuuksien tulisi olla samoja, kuin kaksoisolennaisuusanalyysissä tunnistetut olennaiset vaikutukset, riskit ja mahdollisuudet [116] . Tällöin esimerkiksi hallituksen toimintakertomuksessa kuvatut riskit tulisi olla yhteneviä kestävyysselvityksessä kuvattujen riskien kanssa. Tämä tukee ajatusta siitä, että kestävyys ja vastuullisuus eivät ole erotettavissa yrityksen liiketoiminnasta ja riskeistä erilliseksi kokonaisuudekseen. ESRS 2 -standardiin sisältyvässä tiedonantopisteessä yrityksen on vahvistettava, että kestävyysselvityksen konsolidoinnin laajuus on sama kuin sen tilinpäätöksessä. Tällöin konsernin emoyhtiön on sisällytettävä kestävyysraporttiinsa myös muiden konsernin yritysten tiedot samassa laajuudessa, kuin sen tilinpäätöksessä. Tällöin konsolidoinnin laajuuden on oltava sama myös kaksoisolennaisuusanalyysissa.

Kun yritys tekee tarvittavia toimia tunnistettujen vaikutusten hallitsemiseksi, riskien mitigoimiseksi tai mahdollisuuksien hyödyntämiseksi, tämä toiminta itsessään voi aiheuttaa uusia vaikutuksia, riskejä tai mahdollisuuksia. Esimerkiksi yrityksen toimet kasvihuonekaasupäästöjen vähentämiseksi voivat aiheuttaa muutoksia yrityksen

[116] ESRS (EU) 2023/2772 ESRS 1, luku 3.3

tuotevalikoimiin, mikä voi aiheuttaa henkilöstöön negatiivisen vaikutuksen muuttuneen toiminnan ja irtisanomisuhan kautta. Yrityksen on raportoitava tällaisista tilanteista ja viitattava alkuperäiseen vaikutukseen, riskiin tai mahdollisuuteen, josta tilanne johtuu.[117]

Aihekohtainen standardi E1 Ilmastonmuutos, on muihin aihekohtaisiin standardeihin nähden erityisessä asemassa ja sillä voidaan katsoa olevan enemmän painoarvoa. Mikäli yritys toteaisi E1-standardin sille epäolennaiseksi ja jättäisi raportoimatta kaikki sen sisältämät tiedonantovaatimukset, olisi yrityksen annettava yksityiskohtainen selvitys siitä, miten se on päätynyt toteamaan ilmastonmuutoksen sille epäolennaiseksi aiheeksi kaksoisolennaisuusanalyysissaan. Yrityksen on myös analysoitava tulevaisuuden olosuhteita ja arvioitava ilmastonmuutoksen olennaisuutta sille tulevaisuudessa. Kaksoisolennaisuusanalyysin menetelmien yksityiskohtainen avaaminen muiden epäolennaiseksi todettujen aihekohtaisten standardien osalta on yritykselle vapaaehtoista.[118]

ESRS-standardit sisältävät myös siirtymäsäännöksiä, joita noudattaessaan yritys voi lykätä raportointivelvollisuuttaan tietyistä tiedonantovaatimuksista, tietopisteistä tai kokonaisista standardeista ensimmäisiltä raportointivuosiltaan. Vaiheittain käyttöön otettavia tiedonantovaatimuksia eli siirtymäsäännöksiä kuvataan ESRS 1 -standardin lisäys C:n taulukossa. Esimerkiksi tilikauden aikana keskimäärin alle 750 henkilöä työllistävät yritykset voivat siirtymäsäännöksen nojalla jättää ensimmäisenä raportointivuotenaan raportoimatta kaikki tiedonantovaatimukset osasta aihekohtaisista standardeista.[119] Tämä tarkoittaa, että yritys voi jättää raportoimatta sille olennaiseksi todetun siirtymäsäännöksen soveltamisalassa olevan standardin tai yksittäisen tiedonantovaatimusten tiedot. Heinäkuussa 2025 hyväksytty Green Omnibus

[117] ESRS (EU) 2023/2772, ESRS 1, luku 3.6
[118] ESRS (EU) 2023/2772 ESRS 1, luku 3
[119] ESRS (EU) 2023/2772, ESRS 1 lisäys C

-aloitteen Quick fix -ehdotus tarjosi lisäaikaa siirtymäsäännöksille jo raportointivelvollisuuden piirissä oleville yrityksille[120].

Kaksoisolennaisuusanalyysissa negatiivisten vaikutusten arvioinnissa tulisi hyödyntää YK:n ohjaavissa periaatteissa sekä OECD:n monikansallisten yritysten toimintaohjeissa määriteltyä due diligence -prosessia [121] . Termistä due diligence käytetään myös suomenkielistä nimitystä ”asianmukainen huolellisuus”. Kyseisen selvitysprosessin avulla yritys voi tunnistaa, ennaltaehkäistä ja lieventää haittavaikutuksia osana päätöksenteko- ja riskienhallintajärjestelmiään. Yrityksen due diligence -prosessin tulisi OECD:n toimintaohjeiden mukaisesti sisältää seuraavat vaiheet. Yrityksen tulee sisällyttää vastuullisuus osaksi sen toimintaa ja hallintajärjestelmiä. Yrityksen tulee tunnistaa ja arvioida sen toimintaan, tuotteisiin ja palveluihin liittyviä haittavaikutuksia, sekä arvioida, miten sen tulisi pysäyttää, ehkäistä ja lieventää niitä. Lisäksi yrityksen tulee seurata prosessin toimeenpanoa ja tuloksia, huolehtia korjaustoimenpiteistä sekä viestiä vaikutusten käsittelystä.

ESRS-standardeja noudattavan kaksoisolennaisuusanalyysin voidaan katsoa liittyvän due diligence -prosessin haittavaikutusten tunnistamisen arviointiin.[122] ESRS-standardit eivät kuitenkaan aseta raportoivalle yritykselle velvoitteita due diligence -prosessin toimintatavoista, eikä se laajenna yrityksen hallinto-, johto- tai valvontaelinten roolia due diligence -prosessissa [123] . ESRS-standardien velvoitteet due diligence -prosessin ja muunkin tiedon osalta koskevat aiheesta raportointia eivätkä toimintaa. Kuitenkin voidakseen raportoida standardien velvoittamista aiheista, mukaan lukien due diligence -prosessista, raportointivelvollisuus voi aiheuttaa yrityksessä toimenpiteitä myös toiminnan kehittämisessä.

[120] Euroopan komissio 11.7.2025
[121] ESRS (EU) 2023/2772 ESRS 1, luku 3.4
[122] Silvola ja muut 2025, luku 4.1
[123] ESRS (EU) 2023/2772, ESRS 1 luku 4

CSRD-kestävyysraportointidirektiivin voimaantulon myötä yritysten kestävyystiedoille vaaditaan ensimmäistä kertaa ulkopuolinen varmennus tietojen luotettavuuden sekä vertailtavuuden varmistamiseksi. Ennen kestävyysraportointidirektiivin ja sen kansallisen implementoinnin voimaantuloa kestävyystiedoille ei vaadittu varmennusta. Varmentajana voi toimia tilintarkastaja, jolla on kestävyysraportoinnin varmentamiseen vaadittava erikoispätevyys eli hänet on hyväksytty kestävyysraportointitarkastajaksi (KRT). Varmentajana voi toimia myös tilintarkastusyhteisö, joka on rekisteröity kestävyystarkastusyhteisöksi.[124]

Kestävyysraportoinnin ja taloudellisen raportoinnin varmentamisen taso eroaa toisistaan. Tilintarkastaja tekee taloudellisen informaation osalta tarkastusta kohtuullisen varmuuden tasolla ja kestävyysraportointia varmennetaan rajoitetun varmuuden tasolla. Taloudellisia tietoja tarkastetaan laajemman prosessin mukaisesti kuin kestävyystietoja.[125] Kestävyysraportoinnista annetaan rajoitetun varmuuden antava varmennuskertomus, jossa kestävyysraportoinnin varmentaja toteaa, ettei hänen tietoonsa ole tullut seikkaa, joka antaisi hänelle syytä uskoa, ettei tietoja ole raportoitu sovellettavien kriteerien mukaisesti. Kestävyysraportoinnin varmennuksen kohteena on kestävyysraportointistandardien säännösten noudattaminen sekä kestävyysraporttiin sisältyvät tiedot. [126] Ollessaan osana ESRS-standardien velvoitteita myös kaksoisolennaisuusanalyysin prosessi on kestävyysraportin varmentamisen kohteena.

Kestävyysraportoinnin prosessi ja kaksoisolennaisuusanalyysi vaatii ensimmäistä kestävyysraporttiaan toteuttavalta yritykseltä resursseja sekä aikaa uusien toimintatapojen ja sääntelyn omaksumiseen. Raportoinnin tueksi markkinoilla on tarjolla kestävyysraportointiin erikoistuneiden yritysten tarjoamia järjestelmiä sekä konsultointiapua, joista voi olla yritykselle hyötyä etenkin ensimmäisinä raportointivuosina. Kuitenkaan sääntely ei vaadi yritystä ottamaan käyttöön uusia

[124] Niskala & Palmuaro 2023, s. 44 ja 53
[125] Silvola ja muut 2025, luku 9
[126] Niskala & Palmuaro 2023, s. 44 ja 53

järjestelmiä kaksoisolennaisuusanalyysin toteutukseen. Käytännössä analyysi vodaan toteuttaa myös esimerkiksi Excel-tiedostossa, johon yritys on määritellyt laskukaavat vaikutuksen ja taloudellisen olennaisuuden laskemiselle. Jokainen kestävyysvaikutus voidaan analysoida ja pisteyttää omilla riveillään Excelissä, joka laskee olennaisuuden lopputuloksen pisteytyksen. Kestävyysraporttia kirjoittaessa yritys voi käyttää tiedonantovaatimuksiin vastaamisen tukena esimerkiksi EFRAG:n laatimaa Excel-tiedostoa[127], joka on listaus kaikista ESRS-standardin sisältämistä datapisteistä sekä niihin liittyvistä soveltamisvaatimuksista. EFRAG:n Excel-tiedosto auttaa yrityksiä erottamaan ESRS-standardilta yksittäiset pakolliset ja vapaaehtoiset datapisteet sekä hahmottamaan datapisteiden ja soveltamisvaatimuksien yhteyksiä. Kuitenkaan yritys ei voi korvata ESRS-standardeihin tutustumista Excel-tiedoston käytöllä.

[127] ks. EFRAG n.d.

4 Kestävyysraportoinnin ja kaksoisolennaisuusanalyysin tavoitteet

Tässä luvussa etsitään vastauksia tutkielman toiseen tutkimuskysymykseen tutkimalla kestävyysraportoinnin sekä kaksoisolennaisuusanalyysin tavoitteita. Tutkimuskysymyksen mukaisesti tarkoituksena on selvittä, miten kaksoisolennaisuusanalyysi palvelee kestävyysraportoinnin tavoitteita. Tarkoitus on tutkia, onko kaksoisolennaisuusanalyysi tarkoituksenmukainen lähtökohta kestävyysraportoinnille. Tämän selvittämiseksi on tarkasteltava ensin kestävyysraportoinnin ja kaksoisolennaisuusanalyysin tavoitteita erikseen. Tarkoituksena on tutkia tavoitteita, jotka kumpuavat kestävyysraportoinnin ja kaksoisolennaisuusanalyysin ominaisuuksien kautta.

Kestävyysraportoinnin ja kaksoisolennaisuusanalyysin tavoitteiden tutkimisen lisäksi tarkastellaan kestävyysraportoinnin tarkoitusta sekä sen merkitystä kestävän kehityksen edistämisessä. Tarkastelun kohteena on, miten kestävyysraportoinnin ja kaksoisolennaisuusanalyysin tavoitteet liittyvät kestävän kehityksen ja vihreän siirtymän tukemiseen sekä sitä, miten tavoitteet palvelevat kestävän kehityksen teemaa kokonaisuutena.

4.1 Kestävyysraportoinnin tavoitteet

Yrityksessä lakisääteisen raportoinnin tavoite on tuottaa oikea-aikaista, luotettavaa ja vertailtavaa informaatiota. Tavoitteena on tuottaa informaatiota yrityksen johdolle tukemaan strategista päätöksentekoa. Yrityksen johto ja hallitus tarvitsevat tietoa strategian mukaiseen riskienhallintaan, suunnitteluun, budjetointiin ja seurantaan, ulkoiseen raportointiin sekä hyvän hallintotavan mukaisesti toimimiseen. Samat yleiset raportoinnin tavoitteet pätevät niin kestävyysraportoinnin kuin muunkin tiedon

raportoinnin osalta. Tietoa on tuotettava liiketoiminnan tarpeisiin, sekä velvoitteiden täyttämiseksi.[128]

CSRD-kestävyysraportointidirektiivi on osa rahoitusmarkkinoita sääntelevää kestävän rahoituksen toimintasuunnitelmaa (EU Sustainable Finance Action Plan). Vuonna 2018 julkaistu ja vuonna 2020 päivitetty EU:n kestävän rahoituksen toimintasuunnitelma pyrkii ohjaamaan julkista ja yksityistä rahoitusta kohti kestäviä investointeja. Pohjimmiltaan kestävyysraportoinnin tavoite on ESG-informaation tuottaminen rahoitusmarkkinoille, jolloin rahoitusta voidaan kohdentaa kestäviin rahoitus- ja sijoituskohteisiin. Vihreää siirtymää ei saada aikaiseksi ainoasataan julkisella rahoituksella, jolloin finanssisektori ja yksityinen sektori ovat merkittävässä asemassa, jotta EU:n ilmastotavoitteet voidaan saavuttaa. Kestävän rahoituksen toimintasuunnitelman on tarkoitus tukea yksityisen rahoituksen kohdentamista ympäristö- ja ilmastotavoitteita tukeviin sijoituksiin.[129]

Kestävyysraportoinnin tavoitteena on tuottaa informaatiota sidosryhmien päätöksenteon tueksi, jotta he voivat ottaa kestävät teemat huomioon päätöksenteossaan. Vapaan markkinaperiaatteen mukaisesti sijoittajia ei pakoteta sijoittamaan kestäviin kohteisiin, mutta heidän valintojensa tueksi on tarjottava informaatiota sijoituskohteiden kestävyydestä[130]. Lakisääteinen kestävyysraportointi on edellytys sille, että markkinoilla on saatavilla luotettavaa informaatiota yritysten kestävyystiedoista, joka on lisäksi vertailtavaa eri yritysten ja ajankohtien välillä.

Kiteytettynä kestävyysraportoinnin tavoite on informaation tuottaminen. Informaatiota tarvitsevat sekä yrityksen sisäiset että ulkoiset sidosryhmät. Sisäiset sidosryhmät, kuten johto ja hallitus tarvitsevat tietoa liiketoiminnallisiin päätöksiinsä. Tällöin yrityksen vastuullisuustyötä voidaan ohjata kestävyysraportoinnista saatavan tiedon avulla.

[128] Silvola ja muut 2025, luku 8.1
[129] Silvonen ja muut 2023, luku 2.2.1 ja 10.4
[130] Silvola ja muut 2025, luku 2.2.1

Ulkoiset sidosryhmät, kuten rahoittajat, sijoittajat, viranomaiset ja asiakkaat tarvitsevat informaatiota tehdäkseen yritystä koskevia päätöksiä, kuten päätös tarjota yritykselle rahoitusta, ostaa yrityksen osakkeita tai tuotteita tai kohdistaa yritykseen viranomaisen valvontatoimenpiteitä. Näin kestävyysraportointi edistää vihreää siirtymää mahdollistamalla kestävyysasioiden huomioimista sidosryhmien päätöksissä sekä lisäämällä tietoisuutta ja informaatiota kestävyysteemoista. Lakisääteisen kestävyysraportoinnin lisäksi myös yrityksen viestintä kestävyysaiheista edistää tietoisuutta ja keskustelua kestävyysaiheista.

4.2 Kaksoisolennaisuusanalyysin tavoitteet

Kestävyysraportoinnin näkökulmasta kaksoisolennaisuusanalyysin tavoite on tuottaa todenmukainen kuva yrityksen kestävyysvaikutuksista, -riskeistä ja -mahdollisuuksista, jotta yritys voi tarjota niistä informaatiota sidosryhmien päätöksenteon tueksi. Kaksoisolennaisuusanalyysi palvelee kestävyysraportoinnin informaation tuottamiseen liittyviä tavoitteita toimimalla perustana yrityksen kestävyysraportin sisällölle. Kaksoisolennaisuusanalyysi määrittää yritykselle olennaiset kestävyysaiheet, joihin kestävyysraportointi tulee kohdistaa. Kaksoisolennaisuusanalyysi huomioi sidosryhmien informaatiotarpeet ottamalla huomioon sidosryhmien näkemyksiä kestävyysseikoista jo analyysivaiheessa. Tällä voidaan varmistaa, että kaksoisolennaisuusanalyysi todella palvelee sidosryhmien tarpeita kestävyysinformaation vastaanottajana ja käyttäjänä.

Kaksoisolennaisuusanalyysin yhteydessä tehtävä sidosryhmäyhteistyö tarjoaa mahdollisuuden saada ajantasainen käsitys sisäisten ja ulkoisten sidosryhmien odotuksista yrityksen vastuullisuustyöstä [131] . Tätä tärkeää informaatiota voidaan hyödyntää yrityksen vastuullisuustyössä, viestinnässä ja päätöksenteossa. Kaksoisolennaisuusanalyysi velvoittaa yrityksiä tutkimaan kestävyysaiheitaan myös liikesuhteidensa kautta, mikä mahdollistaa tarkemman analyysin yrityksen

[131] ST-Akatemia 2025

vastuullisuustyöstä koko arvoketjun osalta. Liikesuhteiden tarkastelu sekä analyysin osana tehtävä sidosryhmäyhteistyö vahvistavat yhteistyötä ja kumppanuutta, joka on yksi YK:n kestävän kehityksen tavoitteista[132].

Liiketoiminnallisesta näkökulmasta kaksoisolennaisuusanalyysin tavoitteena on tarjota pohja yrityksen vastuullisuustyölle ja auttaa sitä määrittämään, millaisiin teemoihin sen vastuullisuustyön tulisi keskittyä. Analyysista yritys saa vastauksia siihen, mitkä ovat sen vastuullisuuden kehityskohteet ja minkälaisia kestävyyteen liittyviä liiketoiminnallisia mahdollisuuksia sillä on vielä hyödynnettävissä. Tällöin kaksoisolennaisuusanalyysi voi toimia yrityksen strategisen päätöksenteon tukena. Kaksoisolennaisuusanalyysin avulla yrityksen on mahdollisuus tunnistaa sille kaikista merkittävimmät kestävyysaiheet ja siten ohjata yrityksen vastuullisuustyötä kohti sellaisia aiheita, joihin yrityksen tulisi toiminnallaan vaikuttaa, ja joihin sillä on mahdollisuus vaikuttaa. Kun vaikutuksille, riskeille ja mahdollisuuksille annetaan kaksoisolennaisuusanalyysissa numeeriset arvot, ne voidaan asettaa merkittävyysjärjestykseen, jolloin yritys voi määritellä sille kaikista olennaisimmat kestävyysvaikutukset.

ESRS-standardi ja kestävyysraportointi itsessään ohjaavat yritystä huomioimaan kestävyysaiheet vastuullisuustyössään koko raportointikauden ajalta. Yritysten on raportoitava vaikutusten, riskien ja mahdollisuuksien hallintakeinoista, eli toimintaperiaatteista, toimista, tavoitteista ja mittareista sekä raportoitava edistymistään asetetuissa tavoitteissa. Tällöin yrityksen odotetaan tekevän toimia raportointikaudella negatiivisten vaikutusten hillitsemiseksi ja riskien mitigoimiseksi sekä positiivisten vaikutusten ylläpitämiseksi ja mahdollisuuksien hyödyntämiseksi. Myös vaikutusten, riskien ja mahdollisuuksien hallintaan liittyvä tavoitteenasetanta edistää yrityksen vastuullisuustyötä. Yrityksen on myös seurattava kaksoisolennaisuusanalyysissa tunnistamiansa aiheita raportointikauden aikana. Koska yrityksen täytyy tehdä sille olennaisiin kestävyysaiheisiin liittyvää seurantaa ja

[132] ks. Suomen YK-liitto

raportointia, sidosryhmät odottavat yrityksen myös kehittävän kestävyysaiheisiinsa liittyvää toimintaa. Näin kaksoisolennaisuusanalyysi ohjaa vastuullisuustyötä yrityksessä.

Kiteytettynä kahteen päätavoitteeseen kaksoisolennaisuusanalyysin tavoitteena on:

1. Palvella kestävyysraportoinnin informaation tarjoamiseen liittyviä tavoitteita määrittämällä ne kestävyystiedot tiedot, joita yrityksen sidosryhmät tarvitsevat.
1. Ohjata yrityksen vastuullisuustyötä kohti sen toiminnan kannalta merkityksellisimpiä kestävyysaiheita ja integroida vastuullisuus osaksi yrityksen liiketoimintastrategioita.

Toisaalta raportoivan yrityksen näkökulmasta kaksoisolennaisuusanalyysin tavoitteet voivat olla epäselviä tai saavuttamattomissa vähäisten resurssien vuoksi, jolloin analyysin tarjoamat mahdollisuudet voivat jäädä hyödyntämättä. Yrityksen ensisijaisena tavoitteena kaksoisolennaisuusanalyysin suorittamiselle voi olla ainoastaan kestävyysraportointisääntelyn noudattaminen, jolloin joillekin yrityksille kaksoisolennaisuusanalyysi ja kestävyysraportointi voi olla ainoastaan hallinnollinen taakka. Tällöin yritykseltä jää hyödyntämättä mahdollisuus tiiviiseen sidosryhmäyhteystyöhön, jonka kaksoisolennaisuusanalyysi mahdollistaa, jolloin myös kestävyysraportin sisältö voi jäädä sidosryhmien näkökulmasta epätarkoituksenmukaiseksi. Kaksoisolennaisuusanalyysi ja raportointi vaativat raportointivelvolliselta yritykseltä resursseja joka tapauksessa, jolloin olisi tarkoituksenmukaista, että yritys tunnistaisi analyysista ja raportoinnista saatavia hyötyjä.

4.3 Kestävän kehityksen tukeminen

Pariisin ilmastosopimuksen mukaisen tavoitteen saavuttaminen ilmastonlämpenemisen rajoittamisesta sekä YK:n kestävän kehityksen tavoitteiden saavuttaminen vaativat vuosittain merkittäviä investointeja. Pariisin ilmastosopimuksen mukaisesti ilmaston lämpeneminen tulisi rajoittaa 1,5 celsiusasteeseen, mikä voidaan saavuttaa

vähentämällä kasvihuonekaasupäästöjä 40 prosentilla vuosien 1990–2030 aikana. Lisäksi EU on asettanut Pariisin ilmastosopimusta kunnianhimoisemman tavoitteen kasvihuonekaasupäästöjen vähentämisestä 55 prosentilla vuoteen 2030 mennessä.[133]

Kun yrityksille, mukaan lukien rahoituslaitoksille, asetetaan velvoitteita kestävyysraportointisääntelyn kautta raportoida ja vähentää kasvihuonekaasupäästöjään, yritysten on muutettava toimintamallejaan. Jotta pankit voivat päästä omiin päästövähennystavoitteisiinsa, niiden on valittava rahoituskohteiksi kestäviä vähäpäästöisiä hankkeita ja yrityksiä. Yritysten tarjoamat kestävyystiedot ovat myös edellytys sille, että pankit voivat määritellä ja tarjota omia kestäviä tuotteitaan. Tällöin kestävyyden huomioimisesta yritystoiminnassa tulee rahoituksen saamisen edellytys.

Lähtökohtaisesti yritysten tulisi saada rahoitusta kestäviin kohteisiin ja vihreää siirtymää edistäviin hankkeisiin edullisimmilla ehdoilla. Tämän edellytyksenä on määrämuotoinen ja luotettava kestävyysraportointi. [134] Sääntelyyn perustuva raportti ja sen varmentaminen ehkäisee viherpesun riskiä tarjoamalla määrämuotoisen viitekehyksen raportoinnin toteuttamiseen sekä velvoittamalla yrityksiä kertomaan avoimesti myös negatiivisista kestävyysvaikutuksistaan sekä riskeistään. Tämä lisää myös kestävyysraportoinnin uskottavuutta ja läpinäkyvyyttä.

Yritysten tekemän vastuullisuustyön tarkoituksena on tukea kestävän kehityksen agendaa ja vihreää siirtymää kohti kestävää tulevaisuutta. Kestävyysraportointia koskeva sääntely tekee vastuullisuuden huomioimisesta yrityksille välttämätöntä. Kestävyysraportoinnin ja sitä tukevan kaksoisolennaisuusanalyysin tärkein ja perimmäisin tavoite on ohjata yritystoimintaa tukemaan kestävää kehitystä sekä maapallon luonnonvarojen kestokyvyn säilyttämistä. Kestävyysraportointi edistää kestävää kehitystä kahdella tavalla: ohjaamalla yrityksen vastuullisuustyötä kohti

[133] Silvonen ja muut 2025, luku 2.2.1
[134] Silvonen ja muut 2025, luku 3.1

olennaisia ja sidosryhmille merkityksellisiä kestävyysteemoja sekä tarjoamalla niistä informaatiota sidosryhmien sekä yrityksen oman päätöksenteon tueksi. Ilman yritysten kestävyyttä koskevaa informaatiota, yritys ei voi huomioida kestävyyttä liiketoimintastrategioissaan ja ohjata omaa toimintaansa kohti kestävämpää toimintaa. Myöskään ulkoiset sidosryhmät eivät voi muodostaa käsitystä yrityksen kestävyydestä. Kestävyysraportointi ja sen tarkoituksenmukaisuuden varmistava kaksoisolennaisuusanalyysi ovat tärkeä osa talouden vihreää siirtymää kohti kestävämpää yhteiskuntaa.

5 Johtopäätökset

Kaksoisolennaisuusanalyysi on merkittävä kestävyysraportoinnin lähtökohta, ja sen toteuttaminen tarkoituksenmukaisesti palvelee sekä yrityksen että kestävyysraportin käyttäjien tarpeita. Lakisääteinen kestävyysraportointi lisää luotettavaa ja vertailtavaa kestävyystietoa markkinoilla, minkä tarkoitus on ohjata vihreää siirtymää rahoitusmarkkinoiden kautta. Kaksoisolennaisuusanalyysin avulla yritys varmistaa, että sen kestävyysraportin sisältämät tiedot palvelevat sen sidosryhmiä, eli kestävyysraportin käyttäjiä sekä yrityksen toiminnasta aiheutuvien kestävyysvaikutuksen kohteena olevia tahoja.

Kaksoisolennaisuusanalyysi ohjaa kestävyysraportoinnin tarkoituksenmukaisuutta. Mikäli yritys arvioisi epäolennaiseksi jonkin sen toiminnalle olennaisen kestävyysseikan, voisi kestävyysraportti antaa yrityksen toiminnasta virheellisen kuvan. Mikäli taas jokin yrityksen toiminnalle epäolennainen kestävyysseikka arvioitaisiin virheellisesti olennaiseksi, saattaisi yrityksellä olla haasteita vastata ESRS-standardin tiedonantovaatimuksiin tästä kestävyysaiheesta. Epäolennaisesta tiedosta raportointi aiheuttaisi yritykselle myös turhia kustannuksia. Lisäksi epäolennaisista aiheista raportoiminen voisi paisuttaa kestävyysraportin niin pitkäksi, ettei se ei enää palvelisi sidosryhmien tarpeita. Nykyisellään ESRS-standardi ohjaa raportointia hyvin yksityiskohtaiseen suuntaan, jolloin myös raportti pitenee väistämättä. Näistä syistä yrityksen olisi syytä panostaa kaksoisolennaisuusanalyysin huolelliseen toteuttamiseen.

Lakisääteinen kestävyysraportti noudattelee ESRS-standardin määrittämää sisältöä ja rakennetta, mikä supistaa yritysten mahdollisuuksia viestinnällisiin ja visuaalisiin vapauksiin kestävyystietojen raportoinnissa. Tällöin vastuullisuusteemoista viestimisen tärkeys yrityksen muissa julkaisuissa ja kanavissa korostuu. Vertailtaessa julkaistuja kestävyysraportteja, niiden rakenteessa on kuitenkin huomattaviakin eroavaisuuksia. Kestävyysraportin varmentajalla ja hänen tulkinnallaan ESRS-standardeista voi olla suuri vaikutus kestävyysraportin lopulliseen muotoon. Ajan kuluessa yleiset käytännöt muotoutuvat ja todennäköisesti kestävyysraportit määrämuotoistuvat.

Kestävyysraporttien yhtenäinen rakenne palvelee etenkin kestävyysraporttien käyttäjien tarpeita raporttien vertailtavuudesta.

5.1 Tulkinnanvaraisuus kaksoisolennaisuusanalyysissa

Tutkimuskysymyksiin vastaamisen ohella tutkielman tavoitteena oli selvittää, liittyykö kaksoisolennaisuusanalyysia koskevaan sääntelyyn tulkinnanvaraisuutta, ja minkälaisia vaikutuksia mahdollinen tulkinnanvaraisuus voisi aiheuttaa yrityksen kestävyysraportointiin. Tässä tutkielman luvussa esitellään tutkielman toteuttamisen aikana esiin nousseita johtopäätöksiä kaksoisolennaisuusanalyysin tulkinnanvaraisuudesta.

Sääntely jättää yrityksille jonkin verran tulkinnan varaa siitä, miten kaksoisolennaisuusanalyysi tulisi toteuttaa. Tutkielmassa kuvatun vaikutusten olennaisuuden ja taloudellisen olennaisuuden pisteytyksen on tarkoitus toimia yritysten apuna olennaisten kestävyysseikkojen ja niihin liittyvien vaikutusten, riskien ja mahdollisuuksien tunnistamisessa. ESRS-standardi tarjoaa velvoittavan ohjeistuksen kaksoisolennaisuusanalyysin toteuttamiseen, mutta ohjeistus ei ole täysin aukoton. Selkein tulkinnanvaraisuutta aiheuttava seikka ESRS-standardeissa on tiettyjen termien määritelmien puute. Termien tulkinta voi aiheuttaa raportoiville yrityksille ylimääräistä työtä vaikkakin laveat ohjeet tarjoavat mahdollisuuden myös vapaampaan analyysiin.

ESRS-standardi ei tarjoa kuvauksia tai määritelmiä standardissa esitetyille kestävyysseikoille. ESRS-standardi ja sen mukainen kestävyysraportointi keskittyy kestävyysseikoista raportoimiseen ja niihin liittyviin vaikutuksiin, riskeihin ja mahdollisuuksiin. Siksi on yllättävää, ettei lainsäätäjä tarjoa selityksiä kestävyysseikoille tai niiden tulkitsemiselle. Kestävyysseikat esitetään ESRS-standardilla listauksena jaoteltuna aiheisiin, osa-aiheisiin ja osaosa-aiheisiin. Jotkin näistä kestävyysseikoista saattavat olla tulkinnanvaraisia, mikä voi aiheuttaa vaihtelevuutta yritysten raportointiin kyseisen kestävyysseikan osalta sekä vaikuttaa negatiivisesti kestävyysraporttien

vertailtavuuteen, jos kestävyysseikkojen tulkinnassa on yrityskohtaisia eroja. Kestävyysseikkojen tulkinnanvaraisuudella on vaikutusta myös kaksoisolennaisuusanalyysin toteuttamiseen, sillä se voi aiheuttaa haasteita kestävyysseikkoihin liittyvien vaikutusten, riskien ja mahdollisuuksien tunnistamiseen. Kaksoisolennaisuusanalyysia tehdessä yrityksen täytyy tietää, mitä kullakin kestävyysseikalla tarkoitetaan, kun se arvioi niihin liittyviä vaikutuksia, riskejä ja mahdollisuuksiaan. ESRS-standardin lopussa oleva sanasto tai termien määrittely ei tarjoa tähän vastauksia. Lopulta yrityksen tulkinta kestävyysseikan tarkoituksen oikeellisuudesta jää kestävyysraportoinnin varmentajan tehtäväksi.

Kaksoisolennaisuusanalyysin luonteen takia vaikutusten, riskien ja mahdollisuuksien pisteyttäminen ja sitä kautta olennaisuuden määrittäminen ei ole aukoton menetelmä. Standardin mukaan yrityksen on käytettävä olennaisuuden arvioinnissaan asianmukaisia määrällisiä ja/tai laadullisia kynnysarvoja [135], mutta standardi ei aseta velvoitteita kynnysarvojen asettamisesta. Koska ESRS-standardi ei aseta velvoittavia arvoasteikkoja tai olennaisuusrajoja vaikutusten, riskien ja mahdollisuuksien pisteytykseen, se antaa yrityksille vapauksia analyysin toteuttamiseen. Tällä voi olla vaikutusta analyysin lopputulokseen ja sitä kautta kestävyysraportin sisältöön ja niiden vertailtavuuteen yritysten välillä.

Vaikka EFRAG:n ohje tarjoaa esimerkit pisteytyksien arvoasteikoista ja olennaisuusrajoista, se tai ESRS-standardit eivät velvoita yrityksiä toteuttamaan tausta-analyyseja pisteytyksien tueksi. Tällöin vaikutusten, riskien ja mahdollisuuksien pisteytyksen on mahdollista perustua ainoastaan yrityksen asiantuntija-arvioon, jolloin lopputulos ei välttämättä ole täysin todenmukainen. On yrityksen valittavissa, kuinka syvää analyysia se haluaa toteuttaa vaikutusten, riskien ja mahdollisuuksien pisteytyksien tueksi. Tavoitteena on, että kaksoisolennaisuusanalyysi tarjoaisi todenmukaisen kuvan yrityksen kestävyysvaikutuksista, -riskeistä ja -mahdollisuuksista, jotka yritys voi huomioida osana liiketoimintaansa ja strategisia päätöksiä, jolloin syvä

[135] ESRS (EU) 2023/2772 ESRS 1 luku 3.3

analyysi nähdään tarpeelliseksi. Toisaalta syvempi analyysi vaatii enemmän resursseja ja joskus tarve kaksoisolennaisuusanalyysin toteuttamiselle voi olla ainoastaan sääntelyn mukaisesti toimiminen.

5.2 Tutkimuskysymyksiin vastaaminen

Tutkielmassa etsittiin vastauksia kahteen tutkimuskysymykseen: miten kestävyysraportoinnin kaksoisolennaisuusanalyysi tulisi toteuttaa sääntelyä noudattaen ja miten kaksoisolennaisuusanalyysi palvelee kestävyysraportoinnin tavoitteita? Ensimmäiseen tutkimuskysymykseen vastattiin pääluvussa 3, jossa esiteltiin kaksoisolennaisuusanalyysin menetelmä, käsittäen vaikutusten, riskien ja mahdollisuuksien kartoituksen sekä niiden olennaisuuden arvioinnin kahdella eri menetelmällä ensin vaikutuksille ja sen jälkeen taloudellisille riskeille ja mahdollisuuksille. Vastausta tutkimuskysymykseen haettiin sääntelyä tutkimalla ja tulkitsemalla ESRS-standardin sitovaa ohjeistusta kaksoisolennaisuusanalyysin suorittamisesta. Sääntelyn aukkojen tulkitsemiseen käytettiin apuna EFRAG:n tuottamia ei-sitovia ohjeistuksia. Tutkielmassa esitetty kaksoisolennaisuuden pisteytys sekä niiden raja-arvot perustuvat EFRAG:n ei-sitoviin ohjeisiin ja kirjoittajan omaan tulkintaan, jolloin tässä tutkielmassa esitetty kaksoisolennaisuuden menetelmä on vain yksi tapa toteuttaa analyysia.

Johtopäätöksenä todetaan, että kaksoisolennaisuusanalyysia koskeva sääntely ohjaa analyysin toteuttamista niin, että analyysin tavoitteet voidaan saavuttaa. Vastaus ensimmäiseen tutkimuskysymykseen voidaan kiteyttää neljään vaiheeseen, joita noudattamalla kaksoisolennaisuusanalyysi voidaan toteuttaa sääntelyn mukaisesti. Nämä vaiheet ovat:

1. Arvoketjun ja sidosryhmien määrittely kaksoisolennaisuusanalyysin lähtökohtien tunnistamiseksi.
2. Kestävyysseikkojen kartoitus ja niihin liittyvien vaikutusten, riskien ja mahdollisuuksien määrittely sidosryhmävuorovaikutus huomioiden.

3. Edellisessä vaiheessa tunnistettujen vaikutusten, riskien ja mahdollisuuksien olennaisuuden arviointi vaikutuksen olennaisuuden ja taloudellisen olennaisuuden menetelmin.
4. Kaksoisolennaisuusanalyysin tulosten raportointi sisäisesti sekä kestävyysraportin sisällön määrittäminen tulosten perusteella.

Toinen tutkimuskysymys käsitteli kestävyysraportoinnin ja kaksoisolennaisuuden tavoitteita, joita tutkittiin pääluvussa 4. Tavoitteita tutkittiin sekä kestävyysraportoinnin että kaksoisolennaisuusanalyysin näkökulmasta, ja pyrittiin löytämään vastaus siihen, miten kaksoisolennaisuusanalyysi palvelee kestävyysraportoinnin tavoitteita. Samalla pyrittiin löytämään kestävyysraportoinnin ja kaksoisolennaisuuden yhteys kestävän kehityksen tukemiseen.

Kestävyysraportoinnin ja sitä edeltävän kaksoisolennaisuusanalyysin tärkein tavoite todettiin olevan kestävän kehityksen edistäminen ja luonnonvarojen säilyttäminen sekä vihreän siirtymän tukeminen. Kestävyysraportoinnin tavoite on tuottaa informaatiota yrityksen kestävyydestä sidosryhmien, kuten sijoittajien, rahoittajien, ja yrityksen johdon päätöksenteon tueksi. Vihreää siirtymää pyritään ohjaamaan rahoitusmarkkinoiden kautta, jolloin kestävyysraportoinnin tuottama informaatio on keskeistä. Kaksoisolennaisuusanalyysin tavoite on määrittää, mitä ovat ne tärkeimmät kestävyystiedot, joista yrityksen tulisi raportoida. Kaksoisolennaisuusanalyysissa osallistetaan yrityksen tärkeimpiä sidosryhmiä, jolloin voidaan varmistua siitä, että kestävyysraportointi palvelee niiden tarpeita, jotka tarvitsevat kestävyysinformaatiota päätöksenteossaan sekä niitä, jotka ovat kestävyysvaikutusten kohteena. Näin kaksoisolennaisuusanalyysi tarjoaa suuntaviivat raportoitavalle tiedolle sekä yrityksen vastuullisuustyölle. Kaksoisolennaisuusanalyysin lähtökohtana olevat kestävyysseikat kumpuavat kestävän kehityksen arvopohjasta. Tätä kestävän kehityksen, kestävyysraportoinnin ja kaksoisolennaisuusanalyysin suhdetta sekä yhteistä tavoitetta havainnollistetaan kuviossa 2.

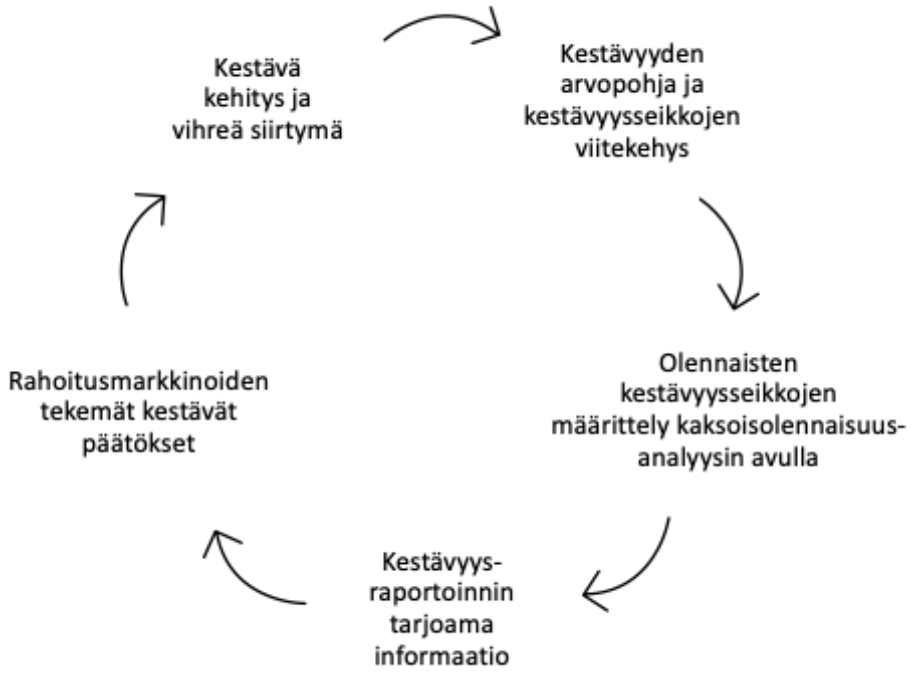

Kuvio 2. Kestävyysraportoinnin, kaksoisolennaisuusanalyysin ja kestävän kehityksen välinen suhde.

Kuvion 2 eri elementit mahdollistavat nuolien osoittamassa suunnassa aina seuraavan elementin toteutumisen. Eri elementtien tavoitteina voidaan siis pitää niitä seikkoja, jotka mahdollistavat kuviossa seuraavan elementin toteutumista. Kuvion mukaisesti kestävän kehityksen tarkastelu mahdollistaa määrittelyn sille, mitä pidetään kestävänä toimintana. Se taas tarjoaa pohjan olennaisten kestävyysseikkojen määrittämiselle kaksoisolennaisuusanalyysissa, joka tutkii kestävää toimintaa yrityksen näkökulmasta, ja määrittää yritykselle kestävyyden merkittävimmät ulottuvuudet. Tämä taas tarjoaa mahdollisuuden niistä raportoimiselle ja informaation tuottamiselle, jota rahoitusmarkkinat voivat käyttää huomioidessaan kestävyyden päätöksenteossaan. Tämä taas edistää kestävää kehitystä ja vihreää siirtymää, jolloin kuvion 2 eri elementit muodostavat jatkuvan kehän.

5.3 Jatkotutkimusedellytykset

Tutkimuksen jatkotutkimusedellytykset liittyvät ennen kaikkea muuttuvan sääntelyn seurantaan eli siihen, minkälaisia muutoksia vireillä oleva Green Omnibus -aloite voi mahdollisesti aiheuttaa kestävyysraportointiin ja kaksoisolennaisuusanalyysiin. Tutkielman kirjoitushetkellä ESRS-standardeista on julkaistu uusi luonnosversio, jossa ehdotetaan pakollisten raportoitavien datapisteiden merkittävää vähentämistä. Muutoksen tavoitteena on kestävyysraportoinnin keventäminen ja selkeyttäminen yritysten raportointitaakan vähentämiseksi. Toteutuessaan tällä muutoksella olisi merkittävä vaikutus kestävyysraportin sisältöön. Jatkotutkimuksena tätä tutkielmaa voitaisiin päivittää noudattamaan mahdollisia tulevia sääntelyuudistuksia.

Lähteet

Airaksinen, T. (2020). *Opinnäytetyöteksti vauhtiin ja maaliin.* Helsinki, Suomi: BoD – Books on Demand GmbH

EFRAG. (2022). *[Draft] European Sustainability Reporting Guidelines 1 Double materiality conceptual guidelines for standard-setting.* Noudettu 12.6.2025 osoitteesta https://www.efrag.org/sites/default/files/sites/webpublishing/SiteAssets/Appendix%202.6%20-%20WP%20on%20draft%20ESRG%201.pdf

EFRAG. (2024). *EFRAG IG 1: Materiality Assessment Implementation Guidance.* Noudettu 29.4.2025 osoitteesta https://www.efrag.org/sites/default/files/sites/webpublishing/SiteAssets/IG%201%20Materiality%20Assessment_final.pdf

EFRAG. (n.d.). *List of Datapoints as an Excel Workbook.* Noudettu 23.4.2025 osoitteesta https://www.efrag.org/en/projects/esrs-implementation-guidance-documents

ESGpalvelu. (19.6.2024). *Kestävät arvoketjut pistävät pk-yritykset tiukoille – arvoketjun määrittely.* Noudettu 8.10.2025 osoitteesta https://esgpalvelu.fi/kestavat-arvoketjut-pistavat-pk-yritykset-tiukoille/ Vaatii käyttöoikeuden.

ESGpalvelu. (10.11.2022) *Miksi vuorovaikutusta sidosryhmien kanssa tarvitaan.* Noudettu 8.10.2025 osoitteesta: https://esgpalvelu.fi/miksi-sidosryhmavuorovaikutusta-tarvitaan/ Vaatii käyttöoikeuden.

Euroopan komissio. (11.7.2025). *Comission adopts "quick fix" for companies already conducting corporate sustainability reporting.* Noudettu 12.9.2025 osoitteesta https://finance.ec.europa.eu/publications/commission-adopts-quick-fix-companies-already-conducting-corporate-sustainability-reporting_en

Euroopan komissio. (30.7.2025) *Comission presents voluntary sustainability reporting standard to ease burden on SMEs.* Noudettu 7.10.2025 osoitteesta https://finance.ec.europa.eu/publications/commission-presents-voluntary-sustainability-reporting-standard-ease-burden-smes_en

Euroopan parlamentti. (2021). *Briefing: Non-financial Reporting Directive.* Noudettu 12.2.2025 osoitteesta https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2021/654213/EPRS_BRI(2021)654213_EN.pdf

Euroopan parlamentti. (7.11.2023). *EU:n taksonomia määrittää kriteerit vihreälle rahoitukselle.* Noudettu 19.3.2025 osoitteesta https://www.europarl.europa.eu/topics/fi/article/20200604STO80509/eu-n-taksonomia-maarittaa-kriteerit-vihrealle-rahoitukselle

Euroopan unionin neuvosto. (28.11.2022) *Neuvostolta lopullinen hyväksyntä yritysten kestävyysraportointia koskevalle direktiiville*. Noudettu 6.3.2025 osoitteesta https://www.consilium.europa.eu/fi/press/press-releases/2022/11/28/council-gives-final-green-light-to-corporate-sustainability-reporting-directive/

Euroopan unionin neuvosto. (14.4.2025). *Simplification: Council gives final green light on the 'Stop-the-clock' mechanism to boos EU competitiveness and proide legal certainty to businesses.* Noudettu 23.4.2025 osoitteesta https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2025/04/14/simplification-council-gives-final-green-light-on-the-stop-the-clock-mechanism-to-boost-eu-competitiveness-and-provide-legal-certainty-to-businesses/

Hirvonen, A. (2011). *Mitkä metodit?: opas oikeustieteen metodologiaan.* Helsinki.

Holmström T., Larvus L. & Rantti N. (28.2.2025) *EU:n komission Omnibus-paketti tuo muutoksia kestävyysvelvoitteisiin.* Noudettu 10.3.2025 osoitteesta https://www.ey.com/fi_fi/insights/sustainability/eun-komission-omnibus-paketti-tuo-muutoksia-kestavyysvelvoitteisiin

Kaisanlahti, T. (2024). *Yritysoikeus. Tilinpäätösasiakirjat ja tilintarkastus sekä kestävyysraportointi.* Alma Media Finland Oy.

Niskala M. & Palmuaro S. (2023) *Uudet kestävyysraportointivaatimukset: mitä ne tarkoittavat käytännössä?* Alma Talent.

Silvola, H., Peill, E., Aspholm, I. & Kaisanlahti, T. (26.3.2025). *ESG Kestävyysraportointi: Yritysjohdon vastuu ja mahdollisuus.*

Sitra. (2017). *Vaikuttavuussijoittamisen mahdollisuudet pääomasijoittamisessa: Työkalu tulevaisuuden kestävään liiketoimintaan.* Noudettu 26.4.2025 osoitteesta https://www.sitra.fi/app/uploads/2017/06/FVCA-raportti-web-FINAL.pdf

ST-Akatemia. (26.3.2025). *Kaksinkertainen olennaisuusarviointi käytännössä.* Videoaineisto. Noudettu 2.10.2025 osoitteesta https://stakatemia.fi Vaatii käyttöoikeuden.

Suomen Tilintarkastajat (17.2.2025). *Pk-yritysten kestävyysraportointiin oma VSME-standardi.* Noudettu 7.10.2025 osoitteesta https://tilintarkastajat.fi/artikkelit/pk-yritysten-kestavyysraportointiin-oma-vsme-standardi/

Suomen YK-liitto. (n.d.). *Kestävän kehityksen tavoitteet.* Noudettu 4.10.2025 osoitteesta https://www.ykliitto.fi/kestava-kehitys

Ympäristöministeriö. (n.d.) *Mitä on vihreä siirtymä?* Noudettu 11.10.2025 osoitteesta https://ym.fi/mita-on-vihrea-siirtyma

Virallislähteet

HE 20/2023 vp. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi kirjanpitolain ja tilintarkastuslain muuttamisesta sekä eräiksi niihin liittyviksi laeiksi. Noudettu 1.4.2025 osoitteesta https://www.eduskunta.fi/FI/vaski/HallituksenEsitys/Sivut/HE_20+2023.aspx

CSRD kestävyysraportointidirektiivi (EU) 2022/2426. *Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2022/2464, annettu 14 päivänä joulukuuta 2022, asetuksen (EU) N:o 537/2014, direktiivin 2004/109/EY, direktiivin 2006/43/EY ja direktiivin 2013/34/EU muuttamisesta yritysten kestävyysraportoinnin osalta.* EUR-Lex. Noudettu 6.3.2025 osoitteesta https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/?uri=CELEX:32022L2464

ESRS kestävyysraportointistandardit (EU) 2023/2772. (31.7.2023) *Komission delegoitu asetus 2023/2772, annettu 31 päivänä heinäkuuta 2023, Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2013/34/EU täydentämisestä kestävyysraportointistandardien osalta.* EUR-Lex. Noudettu 1.4.2025 osoitteesta https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/PDF/?uri=OJ:L_202302772

Laki kirjanpitolain muuttamisesta (2023/1249). Noudettu 1.4.2025 osoitteesta https://www.finlex.fi/fi/lainsaadanto/saadoskokoelma/2023/1249#OT1_OT1